Albany ဝှ်ကွိလီၤကဝီၤ ကတီၤဆိကွိအလံာ်ဟံးဃာ်

ပတ္ဝါလိ်ာမှာ်နၤဆူကတီၤဆိကျိုနှဉ်လီၤ.!

နဖိအတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့နှဉ်မ့ၢ်တၢ်အခိဉ်ထံးကတၢ်တမံၤလၢအရူဒိဉ်ကတၢ်ဒီးတၢ်ပတိၢ်အဂၤလၢအရူဒိဉ်နှၢ်တၢ်အံၤတအိဉ်ဘဉ်နှဉ်လီၤ. လၢတၢ်နှဉ်အယိ Albany ဝ့ၢ်ကျိလိၢ်ကဝီၤအံၤဟ့ဉ်လိၤသးမၤတၢ်လၢကသူဉ်ထိဉ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ဂ်ၢ်ခၢဉ်သနၤဉ်လၢအဂၢ်အကျၢၤလၢတၢ်မၤနၤၤတၢ်အဂိၢ် ပကစးထိဉ်ဒီးပပှၤမၤလိတၢ်ဖိဆံးဖိတဖဉ်နှဉ်လီၤ.

ဏာ်ကတီၤစ့ၤကိာ်ဘဉ်ဃးကတီၤဆိကျိ...

ကတီၤဆိကျိနှဉ်မ့ၢ်ကျဲစၢၤလၢအရူဒိဉ်လၢနဖိကနှာ်လိၤဆူတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သတၢ်လဲၤခိဖြိဒ်အညိနှၢ်အသိးအဂိၢ်နှဉ်လီၤ.

တၢ်ယုထံဉ်သ့ဉ်ညါဟ်ဖျါထိဉ်ဝဲဇဉ်လၢကတီၤဆိကျိလၢအိဉ်ဒီးအကံၢ်ကစိပတိၢ်ထိနှဉ်မၤအါထိဉ်ပှၤဖိသဉ်အတၢ်ခွဲးဂ့ၤယာ်ဘဉ်လၢကမၤနၤၤတၢ်လၢကျိအပူၤဒီးလၢအတၢ်အိဉ်မူအပူၤနှဉ်လီၤ. ပှၤဖိသဉ်လၢအထိဉ်ဘဉ်ကတီၤဆိကျိ (pre-K) လၢအကံၢ်အစိပတိၢ်ထိအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲတဖဉ်နှဉ်ဖျါလၢအကလီၤတဲာ်လၢတၢ်မၤလိအိဉ်စ့ၤ. လိဉ်ဘဉ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လီၤဆိစ့ၤ, ဒီးဖျါလၢအကဖျိထိဉ်တီၤထိကျိအါနှဉ်လီၤ. အဝဲသ့ဉ်ဒီးန့ၢ်ဘဉ်တၢ်ဟဲနှာ်အါဒိဉ်နှၢ်ဒ်ပှၤဂၤစ့ၢ်ကီးနှဉ်လီၤ. (တၢ်ဂ့ၢ်ဂံၢ်ထံး–Pew Charitable Trust Foundation)

ပကိၢ်ရှဉ်ကွိအိဉ်ဒီးကတီၤဆိကျိလၢအကံၢ်အစိပတိၢ်ထိလၢက "မၤဂ့ာ်ထိဉ်ပသိထိဉ်တၢ်လၢအကြၢးအဘဉ်." အခိပညိလၢသ့ဉ်ညါဟ်ကဲပှၤဖိသဉ်တဂၤစ့ာ်စ့ာ်အသးနံဉ်ဒီးနိၢ်ကစၢ်အတၢ်လိဉ်ဘဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ. ပကတီၤဆိကျိသရဉ်လၢအပဲၤဒီးတၢ်သးအိဉ်ကွၢ်ထွဲတၢ်ဒီးသ့ဟံးမူဒါတဖဉ်မၤတၢ်လၢကဒုးအိဉ်ထိဉ်ခိဉ်ဃၢဝဝးတရံးလၢအပဲၤဒီးတၢ်တူၢ်လိာ်မှာ်လၢမိၢ်ပၢ်ဒီးပှၤဖိသဉ်တဖဉ်အဂိၢ်လၢ အပျဲဖိသဉ်အတၢ်မၤလိကဂ့ာ်ထိဉ်ပသိထိဉ်အဂိၢ်နှဉ်လီၤ.

တၢ်နှာ်လီၤမၤလိကတီၤဆိကျိနှဉ်ဖျါဒ်သိးတၢ်ခဲလၢာ်နှဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢအသူဉ်ဖုံသးညီဒီးအိဉ်ထဲတၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲတဖဉ်နှဉ်လီၤ. ဒ်လဲဉ်ဂ့ၤ, တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ကျွဲခိဉ်နှာ်တၢ်မၤလိတဖဉ်အါတက့ၢ်နှဉ်လီၤ. အဒိ, နဖိဘိုထိဉ်ဘျိုး(ခ)တဖဉ် မတ့မ့ၢ် လ့ဉ်မ့ဉ်အူကျဲတဖဉ်နှဉ်တမ့ၢ်ထဲလၢတၢ်သူဉ်ဖုံသးညီအဂိၢ်စိၤဘဉ် – တၢ်သ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်မ့ၢ်တၢ်သိဉ်လိတၢ်ယ့ဉ်လီၤဘျါဘဉ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိဒီးနှဆၢဉ်တၢ်သးသမူတအိဉ်ရူၢ်သဲးပိညါတဖဉ်နှဉ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲဒီးတၢ်မၤလိလၢအိဉ်ဒီးအခိပညိအံၤကဘဉ်တၢ်မၤအိၤလၢကျဲအကလုာ်ကလုာ်ဖဲတၢ်မၤလိမုၢ်နံၤကတီၤပူၤနှဉ်လီၤ.

ပပှၤမၤသကိးတၢ်ခဲလၢာ် လၢအိဉ်လၢကွိမ့ၢ်ဂ့ၤ မ့တမ့ၢ် မၤတၢ်လၢပပှၤတဝၤတတီၤလၢ်လၢ်အပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကတီၤဆိကျိတၢ်မၤလိတီၤဒၢးခဲလၢာ်နှဉ် လူၤဟိာ်မၤထွဲဝဲဂံၢ်ခိဉ်ထံးတၢ်မၤလိမိၢ်ပှၢ်တမံၤယိလၢ ဟ့ဉ်လီၤတၢ်လၢအိဉ်ဒီးတၢ်ဟ်ဖြိဉ်ဆိလီၤဟ်လီၤတၢ်ဒီးတၢ်စၢ်ယဲၤစၢ်ယီၤခံမံၤလၢာ်နှဉ်လီၤ. တၢ်မၤအတၢ်ရဲဉ်လီၤကျဲၤလီၤတၢ်လၢ ကမၤစၢၤနဖိဒ်သိးကဒုးအိဉ်ထိဉ်တၢ်မၤတၢ်ဒ်အညိနှၢ်ဒီးတၢ်မၤလိမၤဒီးလှ်လ်လၢအဂ့ၤအဂိၢ်နှဉ်လီၤ. တကတိၢ်ယိ, နဖိကဒီးန့ၢ်ဘဉ်တၢ်ခွဲးတၢ်ဃာ်လၢကယိသမံထံတၢ်အသိတဖဉ်ဒီးမၤတၢ်ယုထၢလၢအဘဉ်ထွဲဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်လၢအဝဲအဲဉ်ဒီးနှာ်လီၤပဉ်ယုာ်ဝဲနှဉ်လီၤ.

ပသ့ဉ်ညါဟ်ပနိဉ်မိၢ်ပၢ်ဒီးပှၤကွၢ်ထွဲတၢ်မၤအမူအဒါဒ်ဒ်ကျိသရဉ်ဒီးပှၤဟ့ဉ်ကူဉ်တဲကျဲၤတၢ်တဖဉ်အသိးလၢတချုးအဖိထိဉ်ကွိဒီးကွိပျၢ်ဝံၤအလိၢ်ခံနှဉ်လီၤ. ပမ့ၢ်လ်လၢပကမၤသကိးတၢ်ဒီးနၤလၢပဟ့ဉ်လီၤဘဉ်နဖိလၢအတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့အဂံၢ်ခိဉ်ထံးလၢအဂၢ်အကျၢၤလၢတၢ်မၤနၤၤတၢ်လၢကွိအဂိၢ်နှဉ်လီၤ.!

ကတီၤဆိကျိကဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤနဖိဒ်လဲဉ်

ပကတီၤဆိကျိတ်မၤလိတဖဉ်ဟ့ဉ်ဂ်ၢ်ဟ့ဉ်ဘါဖိသဉ်တဖဉ်လၢကကဲထိဉ်ပုၤမၤလိတ်ဖိလၢအသူဉ်ဆူဉ်သးဂဲၤတဖဉ် – မ့ၢ်ပုၤယုထံဉ်သ့ဉ်ညါတ်လၢအသူဉ်ဆူဉ်သးဂဲၤဒီးနုးအိဉ်ထိဉ်တ်အသိလၢအိဉ်ဒီးတ်နှာ်နှ်လီၤသးလၢကဂ့ဉ် ကျဲးစၢးမၤန့ၢ်အတ်ဆိကမိဉ်လၢအသိတဖဉ်ဒီးလၢကဆိကမိဉ်တ်ဘဉ်ထွဲဒီးအဝဲသ့ဉ်အတ်သးစဲဒီး အနိၢ်ကစၢ်တ်ဆိကမိဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

Pre-K (ကတီၤဆိကျိ)တ်မၤလိတဖဉ်မၤစၢၤနဖိလၢကဒိဉ်ထိဉ်လဲၤထိဉ်လၢအ့ရယၢဉ်လၢလာ်တဖဉ်အပူၤန္ဉ်လီၤ.

သးအတ်ပလၢ်သ့ဉ်ညါတ်, မ့တမ့ၢ် တ်လၢပုၤဖိသဉ်လိဉ်ဘဉ်သ့ဉ်ညါဒီးန့ၢ်ပၢၢ်ဝဲဘဉ်ထွဲအဟိဉ်ခိဉ်ဝးတရံးဒီး ကျဲလၢအဝဲသ့ဉ်ကစူးကါအတ်သ့တ်ဘဉ်ဒီးအတ်သ့ဉ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

ဖဲကတီၤဆိကျိပတိၢ်နှဉ်. နဖိကဒိးန့ၢ်ဘဉ်တ်ခွဲးတ်ယာ်လၢကယ့ဉ်လီၤဘ့ါဘဉ်တ်ဂ့ၢ်ကိတဖဉ်ခီဖျိစူးကါတ်ပီး တ်လိတဖဉ်ဒ်အမ့ၢ်တ်ဂ်ၢ်ဒွးတၤသူဖိတဖဉ်. နၢဉ်ဘဉ်ယုမဲာ်သဉ်ပူၤအလွဲၢ်အလိဉ်ဖိတဖဉ်. တ်ပိုၤပိုၢ်တဖဉ်. တ်သ့ဉ်ထိဉ်ဘျိုး(ခ) ဒိးအနိၢ်ကစၢ်တ်ဆိကမိဉ်မုံတဖဉ်နှဉ်လီၤ. ပကွိသရ့ဉ်တဖဉ်ကဟ့ဉ်ဂ်ၢ်ဟ့ဉ်ဘါနပုၤကွိဖိလၢ ကသံကွ်ၢ်တ်သံကွ်ၢ်တဖဉ်ဒီးဆိကမိဉ်တ်လၢအိဉ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိုၤပတိၢ်လိၤတံၢ်လိၤဆဲးတဖဉ်ခီဖျိ တ်နိၤဖးတ်အကလုာ်. ရဲဉ်ကျၤလိၤတ်လၢအကလုာ်. ထိဉ်သတြိၤတ်. နုးအိဉ်ထိဉ်တ်အက့ၢ်အဂိၤအဒိဒီးတ်ဂ်ၢ် တ်ဒွးတ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ.

တ်စူးကါကျိာ်, တ်ကတိၤဆဲးကျိုးဆဲးကျၢတ်ဒီးတ်သ့ကွဲးသ့ဖးလံာ်, *မ့တမ့ၢ် ကျဲလၢပုၤဖိသဉ်ကနှာ်ပၢၢ်. နုးအိဉ်ထိဉ်တ်အသိဒီးကတိၤတ်အခိပညိတဖဉ်.*

နဖိကဒိးန့ၢ်ဘဉ်တ်ခွဲးတ်ယာ်လၢကစူးကါဝိၢ်ဩြဲတဖဉ်လၢကဆဲးကျိုးဆဲးကျၢတဲသကိုးတ်ဒီးပုၤအဂၤ. သ့ ဒိကနဉ်တ်ဒီးနှာ်လီၤပဉ်ယုာ်လၢတ်တဲသကိုးတ်ဒီးပုၤအဂၤတဖဉ်နှဉ်လီၤ. အဝဲကစူးကါစ့ၢ်ကိုးတ်မၤလိအတ် ပီးတ်လိတဖဉ်လၢကမၤတုၤလီၤတီၤလီၤအကျိာ်တဖဉ်ဒီးတ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤတဖဉ်လၢကမၤဂ့ၤထိဉ်ကျိာ်ဒီးတ်ဆိဉ် ထွဲမၤစၢၤတ်တၢဉ်ပိဉ်သကိုးတ်တဖဉ်လၢအတ်ဟူးတ်ဂဲၤတဖဉ်အဂိၢ်နှဉ်လီၤ.

**နိၢ်ခိတ်ဒ်ဉ်ထိဉ်ထိထိဉ်ဒီးတ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့, ** *မ့တမ့ၢ် ဖိသဉ်အနိၢ်ခိတ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ဒီးတ်သ့တ် ဘဉ်လၢကဝဉ်ယုာ်လၢတနံၤဒီးတနံၤအတ်ဟူးတ်ဂဲၤတဖဉ်အပူၤ*

နဖိကဒိးန့ၢ်ဘဉ်တ်ခွဲးတ်ယာ်လၢကမၤအါထိဉ်အညဉ်ထူဉ်ညဉ်ပျ်အဒိဉ်တ်သ့တ်ဘဉ်တဖဉ် ခီဖျိတ်ယ့ၢ်. တ် စံဉ်. တ်ကွံဉ်ဒီးတ်ဖိဉ်တ်. ဒီးမၤအါထိဉ်ညဉ်ထူဉ်ညါပျ်အဆံးတဖဉ်အတ်သ့တ်ဘဉ်ခီဖျိတ်တံာ်တ်. တ် တ့တ်. တ်စၢထိဉ်တ်ဒီးတ်ကွဲးလံာ်နှဉ်လီၤ.

(ကွ်ၢ်ကဒီးဆူကဘျံးပၤဆူညါတက့ဉ်)

တ၀်ဒိဉ်ထိဉ်ထိထိဉ်လ၊တ၀်ရ့လိ်ာမှာ်လိ်ာဒီးသးအတ၀်တူ၀်ဘဉ်တကပ၊. *မ့တမ့၀် ပှ၊ဖိသဉ်အတ၀်သ့တ၀် ဘဉ်လ၊ကနုးအိဉ်ထိဉ်တ၀်ရ့လိ်ာမှာ်လိ်ာလ၊အဂ့၊လ၊အကဲထိဉ်တ၀်ဘျူးတ၀်ဖြိဉ်လ၊အဝဲသ့ဉ်အတ၀်လဲ၊ခီဖျိတ ဖဉ်လ၊ဟံဉ်အပူ၊. ဖဲကွဲဒီးလ၊ပှ၊တဝ၊လဲ၀်လဲ၀်ယဉ်ယဉ်အပူ၊နှဉ်လီ၊.*

နဖိကအိဉ်ဒီးတ၀်ခွဲး၀့၊ယာ်ဘဉ်လ၊ကအိဉ်ဒီးတ၀်သဘျ့. တ၀်နာ်နှ၀်လီ၊သးဒီးတ၀်ပ၊ဆ့၊လီ၊နှိ၀်ကစ၀်အသးခီဖျိ တ၀်ဆဲးကျိုးဆဲးကျ၊. မ၊ပိာ်ထွဲတ၀်သိဉ်တ၀်သိဒီးတ၀်ရဲဉ်လီ၊ကျဲ၊လီ၊. ဒီးနုးအိဉ်ထိဉ်တံ၊သကိုးတ၀်ရ့တံ၊ သကိုးဒ်ကရ့၀်အသနၤဉ်တသနၤဉ်အသိုးနှဉ်လီ၊. တ၀်ကဟ့ဉ်လီ၊ပှ၊ဖိသဉ်တဖဉ်ဒီးတ၀်ခွဲး၀့၊ယာ်ဘဉ်တဖဉ် လ၊ကနှာ်လီ၊ပဉ်ယှာ်လ၊တ၀်ဟူးတ၀်ဂဲ၊အပူ၊ လ၊အပျဲအဝဲသ့ဉ်လ၊ကနုးနဲဉ်ဟ်ဖျိထိဉ်အဝဲသ့ဉ်အတ၀်တ့ၢ် ဘဉ်တဖဉ်ဒီးတ၀်လ၊အမ၊အသးဒီးအဝဲသ့ဉ်တဖဉ်နှဉ်လီ၊.

တ၀်အကျိုးအကျဲလ၊တ၀်မ၊လိမ၊ဒီး, မ့တမ့၀် ပှ၊ဖိသဉ်တဖဉ်နှဉ်လီ၊ပဉ်ယှာ်လ၊တ၀်မ၊လိမ၊ဒီးအပူ၊ဒ်လဲဉ်ဒီးမ၊နှ၀်တ၀်သ့ဉ်ညါန၀်ပ၀်ဒ်လဲဉ်နှဉ်လီ၊.

နဖိကအိဉ်ဒီးတ၀်ခွဲး၀့၊ယာ်ဘဉ်လ၊ကယုသ့ဉ်ညါတ၀်ပညိဉ်ဖိတ၊ဉ်ဒီးတ၀်ပိုးတ၀်လိလ၊ကတီ၊ဆိကွဲအပူ၊လ၊ တ၀်သ့ဉ်ဟူးသးဂဲ၊အပူ၊နှဉ်လီ၊. တ၀်ဆ၊ကတိ၀်လ၊ထနုံ၊ဘဉ်တနုံ၊တ၀်ရဲဉ်လီ၊ကျဲ၊လီ၊အပူ၊ ပျဲပှ၊ဖိသဉ်တ ဖဉ်လ၊ကမ၊လိမ၊ဒီးဒီးယိသမံထံတ၀်အသိတဖဉ်နှဉ်လီ၊.

Albany ဝ့်ကွဲလိ်ာကဝိ၊ စူးကါဝဲ တ၀်မ၊လိမိ်ပှ်လ၊အနုးအိဉ်ထိဉ်တ၀်အသိ (Creative Curriculum), လ၊အပဉ်ယှာ်တ၀်ကိုးမံ၊. တ၀်သိဉ်လိမိ်ပှ်လ၊အဒိးသန္၊ထိဉ်သးလ၊–တ၀်ယုထံဉ်သ့ဉ်ညါ လ၊အဘဉ်ထွဲဘဉ်ယးလိာ်သးဒီးကတိ၊ဆိကွဲတိ၊ပတိ၀်တဖဉ်လ၊ဘဉ်တ၀်ဟံးနှ်နုးကဲထိဉ်အိ၊လ၊နှူယီးကိ်ာ ဓဲဉ်ကတိ၊ဆိကွဲဖိဉ်ဒုးဂ္ဂ၊ဉ် (New York State Prekindergarten Foundation) လ၊တိ၊ပတိ၀်ထိရိ၊ (Common Core) အဂိ်နှဉ်လီ၊. တ၀်မ၊လိမိ်ပှ်လ၊အနုးအိဉ်ထိဉ်တ၀်အသိ (Creative Curriculum). ဟ့ဉ်လိ၊ဝဲတ၀်မ၊အတကွိဉ်လ၊ကွဲသရုဉ်တဖဉ်အဂိ်လ၊ကတိာ်ကျဲ၊တ၀်မ၊လိမ၊ဒီးတ၀်လဲ၊ခီ ဖြိတဖဉ်လ၊အကြား၀ဲဘဉ်ဝဲဒီးလိ၊သးစဲလ၊ပှ၊ဖိသဉ်တဖဉ်လ၊အဝဲသ့ဉ်အတိ၊ဒ၊းအပူ၊နှဉ်လီ၊.

တ၀်ဟူးတ၀်ဂဲ၊လ၊ပရဲဉ်ကျဲ၊လ၊ပှ၊ဖိသဉ်တဖဉ်အဂိ်. ပသုးကျဲ၊ရဲဉ်ကျဲ၊ခိဉ်ယ၊ဒ်လဲဉ်ဒီးပရဲဉ်ကျဲ၊တနုံ၊ဘဉ် တနုံ၊တ၀်ရဲဉ်လီ၊ဒ်လဲဉ်တဖဉ်နှဉ် ဘဉ်တ၀်ဒုးအိဉ်ထိဉ်အိ၊လ၊ကဆိဉ်ထွဲမ၊စ၊ပတ၀်မ၊လိမိ်ပှ်အတ၀်ပညိဉ်ဖိ တ၊ဉ်တဖဉ်ဒီးဟ့ဉ်နဖိဒီးတ၀်ဂံ်ထံးခိဉ်ဘိလ၊အဂ၊်အကျ၊လ၊ခါဆူညါကမ၊နာ၊တ၀်လ၊ကွဲအဂိ်နှဉ်လီ၊.

မှ်နံ့ၤပတိၢ်မှ် (A Typical Day)

တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂိၢ်ဟ်ဖိုဉ်လၢတနံၤအဂိၢ်လၢကတိၤဆိကွိအပူၤန့ဉ်လိၤ. ဝံသးစူၤဟ်သူဉ်ဟ်သးလၢတၢ်ဆၢကတိၢ်လၢလာ်တဖဉ်နှဉ်ကလိၤဆိဝဲတဖဲးတဖဲးမ့ၢ်လၢတၢ်ရဲဉ်လိၤကျဲၤလိၤ. တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်လၢတၢ်ရဲဉ်ကျဲၤအိၤလၢတနံၤအဂိၢ်ဒီးပှၤဖိသဉ်တဖဉ်အတၢ်လိဉ်ဘဉ်တဖဉ်လၢတိၤဒၢးအပူၤအယိန့ဉ်လိၤ.

• တၢ်တူၤ်လိာ်မ့ာ်/တၢ်ဟဲတုၤကွိ. တၢ်တူၤ်လိာ်မ့ာ်ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်ဒီးထုးထိဉ်ဃ့ဉ်လိၤအဝဲသ့ဉ်အတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖဉ်နှဉ်လိၤ. ပှၤကွိဖိတဂၤစုာ်စုာ်နှဉ်တၢ်ဟ့ဉ်လိၤအိၤဒီးနိၢ်ကစၢ်အဒၢးဖိတကဆူးဘဉ်တကဆူးလၢအဝဲသ့ဉ်ကဟ်အဆ့ကၤခိး, အထၢဉ်ဝံချဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂၤတဖဉ်နှဉ်လိၤ.

• တၢ်မၤလိကဝီၤကျိၤအဆၢကတိၢ် (၂၀ မံးနံး). ပှၤကိးဂၤဒဲးကဟဲဟ်ဖိုဉ်ထိဉ်အသးတပူၤဃိလၢကမၤလိဘဉ်ဃးဒီးတနံၤအံၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်ဒီးမၤတၢ်ဃုထၢတဖဉ်လၢ "တၢ်မၤလိပညိဉ်ကရူ်" အဆၢကတိၢ်အဂိၢ်နှဉ်လိၤ.

• "တၢ်မၤလိပညိဉ်ကရူ်" အဆၢကတိၢ် (၂ နဉ်ရံဉ်). ကတိၤဆိတိၤဒၢးတတိၤစုာ်စုာ်အံၤဘဉ်တၢ်ရဲဉ်ကျဲၤလိၤအိၤလၢတၢ်မၤလိမၤဒီးစဲထၢဉ်တဖဉ်အပူၤ, တိၤဒၢးအ့ရယၢဉ်တဖဉ်လၢတၢ်ဟ့ဉ်လိၤအိၤလၢလံာ်တၢ်မၤလိမိၢ်ပှၤ်လိၤတံၢ်လိၤဆဲး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပှၤ်နှဉ်လိၤ. ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်ယုထၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်လၢစဲထၢဉ်တဖဉ်အပူၤလၢအပဉ်ယုာ်ဒီးတၢ်နှးနဲဉ်ဂဲၤဒိ, တၢ်ဂံၢ်တၢ်နွး, တၢ်ပှိၤပှိၢ်, တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲဘျိုး(ခ)/သ့ဉ်ကွာ်လာ်ဖိတဖဉ်, ဒွဲလၢ, တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲလၢအဘဉ်ဃးဒီးစုဉ်အတၢ်သ့ဉ်ညါ/စုဉ်တၢ်သ့ဉ်ညါစီၢ်နီၤခိဉ်တၢ်ဂဲၤလိာ်ကွဲတဖဉ်, လံာ်ရိဒၢး, တၢ်ကွဲးလံာ်ကွဲးလါ, တၢ်ဒ့တၢ်အူဒီးခိဉ်ဖူဃထၢဉ်တဖဉ်နှဉ်လိၤ.

• တၢ်မၤကဆဲ့ကဆို (၁၀ မံးနံး). ပှၤဖိသဉ်မၤလိဝဲကဘဉ်ပတုာ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဆၢကတိၢ်အခါဖဲလဲဉ်, မၤဗိာ်ထွဲတၢ်နဉ်ကျဲတဖဉ်ဒီးဟ်ကၤ့တၢ်လိာ်ကွဲဖိဒီးတၢ်ပီးတၢ်လိတဖဉ်လၢအဝဲသ့ဉ်အလိၢ်စုာ်စုာ်နှဉ်လိၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤယုာ်မၤသကိးတၢ်လၢတိၤဒၢးတဝၤန့ဉ်လိၤ.

• တၢ်တဲပူအဆၢကတိၢ် (၁၅ မံးနံး). ကွိသရဉ်တဖဉ်ဖးပှးပှၤဖိသဉ်လံာ်ဒိတနံၤ – လံာ်တၢ်ဂိၤဖးဒိဉ်, ထါ, တၢ်သိဉ်သဃဲၤ/ထါဖုဉ်ဖိတဖဉ်ဒီးတၢ်တဲပူတဖဉ်နှဉ်လိၤ. တၢ်ဖးလံာ်လဲၤဒီးတၢ်တၢ်ဉ်ပိဉ်သကိးဘဉ်ဃးဒီးလံာ်လဲၤမၤဂ့ၤထိဉ်တၢ်ဒိကနဉ်တၢ်သ့တၢ်ဘဉ်တဖဉ်ဒီးတၢ်သ့ဉ်ညါန်ပၢ်တၢ်.– တၢ်သံကွၢ်သံဒီးဒီးတၢ်တဲသကိးတၢ်တဖဉ်မၤစၢၤလၢကသ့ဉ်ညါအါထိဉ်ဝိၢ်ဩြတဖဉ်နှဉ်လိၤ.

• တၢ်ဒ့တၢ်အူဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ (၁၅ မံးနံး). ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်ဟ်ဖျါထိဉ်အဝဲသ့ဉ်အနိၢ်ကစၢ်ဒဉ်ဝဲအသး ခီဖျိတၢ်သးဝံဉ်, တၢ်ဂဲၤကလံာ်ဒီးတၢ်ဒ့တၢ်ဒ့တၢ်အူပီးလိတဖဉ်နှဉ်လိၤ.

• တၢ်သိဉ်လိကရူ်ဖိ (၂၀ မံးနံး). ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်ဒီးန့ၢ်တၢ်သိဉ်လိလၢကရူ်ဖိအပူၤ မ့တမ့ၢ် တဂၤစုာ်စုာ်နှဉ်လိၤ. တၢ်သိဉ်လိလိၤဆိအံၤမ့ၢ်ဝဲဒဉ်တၢ်မၤဆူဉ်ထိဉ်အဝဲသ့ဉ်လၢကတုၤထိဉ်ထိဉ်ဘးဒီးအဝဲသ့ဉ်အတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်အပတိၢ်လၢကျိာ်အပူၤ, တၢ်သ့လံာ်ဓိၤလံၢ်ဓိၤဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒ့ၤအကျဲၤအကျဲဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်တဖဉ်နှဉ်လိၤ. တၢ်ဟ့ဉ်လိၤတၢ်သိဉ်လိခီဖျိတၢ်မၤလိထံသးအကျိၤအကျဲအကလုာ်ကလုာ်, ခီဖျိစူးကါတၢ်သိဉ်လိအတၢ်မၤကျဲသနူတဖဉ်အကလုာ်ကလုာ်နှဉ်လိၤ.

• တၢ်ပျၢ်ကသုဉ်/တၢ်အိဉ်ဘုံးကသုဉ်အဆၢကတိၢ် (၄၀ မံးနံး). တၢ်ဟ့ဉ်ခွဲးမ့ၢ်ဂ့ၤတဟ့ဉ်ခွဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤကွိဖိလၢကတိၤဆိတိၤဒၢးအပူၤတဖဉ်အိဉ်ဒီးတၢ်ခွဲးဂ့ၤယာ်ဘဉ်လၢကအိဉ်ဘုံးကသုဉ်လၢတၢ်ပျိကိးမ့ၢ်နံၤဒဲးန့ဉ်လိၤ. ဖဲတၢ်ဆၢကတိၢ်အံၤအကတိၢ်, ပှၤကွိဖိတဖဉ်ကနှာ်လိၤပဉ်ယုာ်လၢကွိသရဉ်ရဲဉ်ကျဲၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်အပူၤဝံၤဒီးအဝဲသ့ဉ်မၤန့ၢ်တၢ်ဆၢကတိၢ်လၢကအိဉ်ဘုံးအိဉ်သါဝဲဒဉ်နှဉ်လိၤ.

• တၢ်အိဉ်တၢ်အိတၢ်ဒီးတၢ်အိဉ်ကဖဲးကစီးအဆၢကတိၢ် (မ့ၢ်ထူဉ်တၢ်အိဉ်အဂိၢ် ၃၀ မံးနံး, တၢ်အိဉ်ကိဉ်ဖိဖ့ဖိအဂိၢ် ၁၀ မံးနံး)နှဉ်လိၤ. တၢ်ဟ့ဉ်အိဉ်တၢ်အိဉ်တၢ်အိဒီးကိဉ်ဖိဖ့ဖိကိးနံၤဒဲးန့ဉ်လိၤ. သမံသမိးနဖိအတၢ်သူဉ်ထိဉ်လၢအဟ့ဉ်တၢ်အိဉ်တၢ်အိဒီးကိဉ်ဖိဖ့ဖိတၢ်ယုထၢတဖဉ်အဂိၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်အံၤလိၤဆိလၢကွိဒီးတိၤဒၢးအယိန့ဉ်လိၤ.

• တၢ်အိဉ်ဘုံးအိဉ်သါအဆၢကတိၢ်/တၢ်မံလိာ်ကွဲတစိၢ်ဖိအဆၢကတိၢ် (၁ နဉ်ရံဉ်). တၢ်အိဉ်ဘုံးအိဉ်သါအဆၢကတိၢ်အံၤတၢ်ရဲဉ်ကျဲၤလိၤအိၤကိးနံၤဒဲးန့ဉ်လိၤ. တၢ်ဟ့ဉ်လိၤတၢ်ဘူဉ်တၢ်ဘိုဉ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်လၢပှၤဖိသဉ်လၢတမံတဂဲၤဘဉ်တဖဉ်အဂိၢ်နှဉ်လိၤ.

တ၊်လဲၤထိဉ်ကွိလၢတ၊်စးထိဉ်တ၊်လၢတ၊်ဂ့ၤအဂိ၊်

တ၊်မၤစၢၤပှၤဖိသဉ်တဖဉ်လၢကအိဉ်လိၤဖးဒီးအဝဲသ့ဉ်အမိ၊်ပ၊်တဖဉ်တချုးလၢအထိဉ်ကွိနှဉ် မ့ၢ်ပတ၊်တိာ်ကျဲၤအသနၢဉ်လၢအရှဒိဉ်နှဉ်လိၤ. တ၊်အံၤဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကမ့၊်ဝဲနဖိအတ၊်လဲၤခီဖျိအဆိကတ၊်လၢတ၊်အိဉ်လိၤဖး , ဒီးတ၊်အံၤမ့၊်တ၊်လၢအလိ၊်အိဉ်ဝဲသပ့၊်ကတ၊်လၢပကမၤသကိးတ၊်ဒ်ကရူ၊်ကရၢအသိးဒီးတ၊်တဖဉ်အံၤလဲလိ၊်အသးသ့လၢနဖိအတ၊်လိဉ်ဘဉ်တဖဉ်ဒီးတ၊်တူ၊်ဘဉ်တဖဉ်အဖိခိဉ်နှဉ်လိၤ.

ပတ၊်လဲၤခီဖျိနုးနဲဉ်တ့၊်ဝဲဒဉ်လၢပှၤဖိသဉ်အသူဉ်မ့ာသးမ့ာ်ဒီးကတိၤဆိကွိဖဲအဝဲအမိ၊်အပါ မ့တမ့၊် ပှၤကွ၊်ထွဲတ၊်အသူဉ်မ့ာ်သးမ့ာ်ဒီးတ၊်အံၤအခါနှဉ်လိၤ. ပတ၊်ပညီဉ်ဖိတၢဉ်အံၤကသူဉ်ထိဉ်ဝဲတ၊်ရူလိ၊်မ့ာ်လိၤလၢအဂ့ၤလၢနဖိဒီးနၤနှဉ်လိၤ.

တ၊်တဖဉ်အံၤမ့၊်ကျဲတနီၤလၢကမၤစၢၤဆိတလဲနဖိလၢအဝဲအတိၤအသိအပူၤ –

- နုးနဲဉ်နဖိဒီးဒၢးကဆူးဆံးဆံးဖိဖဲတ၊်ဟ်နိ၊်ကစ၊်တ၊်ဖိတ၊်လံၤအလိ၊်နှဉ်တက့၊်. ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်နကအဲဉ်ဒီးဘျးလိၤနၤဒီးနဖိအတ၊်ဂီၤဖဲဒၢးကဆူးဆံးဆံးဖိအပူၤနှဉ်လိၤ.
- သူဉ်ထိဉ်တ၊်နှာ်လၢနဖိအဂိ၊်လၢပှၤတဂၤဂၤကအိဉ်ဖဲနှဉ်လၢကဟဲကိးက့ၤအီၤဒီးအဝဲပူၤဖျဲးနှဉ်လိၤ.
- ပျဲနဖိသ့ဉ်ညါလၢနသးစဲလၢတ၊်လဲၤခီဖျိအသိအံၤဒီးခိးတကဲလၢကန၊်ဟူဘဉ်ဃးဒီးအဝဲအမ့၊်နံၤနှဉ်လိၤ.

ပှၤဖိသဉ်ကိးဂၤဒဲးနှဉ်လိၤဆိလိာ်သး. ဒီးဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်တ၊်အံၤလၢဖိသဉ်တနီၤအဂိ၊်ကဟံးန့၊်တ၊်ဆၢကတိ၊်အါန့၊်ဒံးပှၤအဂၤလၢကညီန့၊်ထိဉ်ဒီးအသးကမ့ာ်ထိဉ်နှဉ်လိၤ. ကွိသရဉ်တဖဉ်အိဉ်ဒီးတ၊်လဲၤခီဖျိဒီးတ၊်မၤလိတဖဉ်လၢကမၤစၢၤပှၤဖိသဉ်တဖဉ်ကမၤတ၊်ဆိတလဲလၢဟံဉ်ဒီးကွိအဘၢဉ်စၢၤနှဉ်လိၤ. နမ့၊်အိဉ်ဒီးတ၊်ဘဉ်ယိဉ် မ့တမ့၊် တ၊်သံကွ၊်တမံၤလ၊်လ၊်ဘဉ်ဃးဒီးနဖိမၤသးဒ်လဲဉ်နှဉ်. ဝံသးစူၤတဲသကိးတ၊်ဒီးအဝဲအကွိသရဉ်မုဉ်တဖဉ်နှဉ်တက့၊်.

တ၊်မ့၊်လ၊်ကွ၊်စိတဖဉ်, တ၊်သိဉ်တ၊်သီဒီးတ၊်ရဉ်လိၤကျဲၤလိၤတဖဉ်

တ၊်မ့၊်လ၊်ကွ၊်စိဒီးတ၊်ရဉ်လိၤကျဲၤလိၤလၢအဖျိဖျိဖျါတဖဉ်မၤစၢၤပှၤဖိသဉ်လၢကတူ၊်ဘဉ်လၢပူၤဖျဲးဒီးအိဉ်ဒီးတ၊်နာ်နှ၊်လိၤသးနှဉ်လိၤ.

ဖဲစးထိဉ်သိနှဉ်, ပကမၤဆူဉ်ထိဉ်တ၊်ဟ်သူဉ်ဟ်သးလၢပမ့၊်လ၊်ကွ၊်စိလၢနဖိအအိဉ်နှဉ်လိၤ. တ၊်အံၤဘဉ်တ၊်သ့ဉ်ညါအိၤဒ်အမ့၊် “တ၊်နှဉ်လိၤမၤစၢၤဒီးတ၊်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤတ၊်ဟ်သူဉ်ဟ်သးလၢအဂ့ၤ.” မ့တမ့၊် PBIS , တ၊်ဟ်လိၤတ၊်ယုသ့ဉ်ညါတ၊်အစူဉ်–ဒီးသနၣ်ထိဉ်အသးလၢတ၊်မၤအကျဲသနၣ်တဖဉ်အဖိခိဉ်လၢကမၤဂ့ၤထိဉ်တ၊်ဟ်သူဉ်ဟ်သးလၢတိၤဒၢးအပူၤဒီးကွိဒိတဖျၢဉ်အပူၤနှဉ်လိၤ. တ၊်ဂ့၊်အခိဉ်သ့ဉ်လၢတ၊်အံၤကမၤနၤတ၊်နှဉ်မ့၊်ဝဲ တ၊်မၤလိၤတံ၊်တ၊်လၢပှၤဖိသဉ်တဖဉ်နှ၊်ပ၊်တ၊်သိဉ်တ၊်သိတဖဉ်လၢကလူၤဝိာ်မၤထွဲဝဲတ၊်သ့ဉ်တဖဉ်ဒီးသ့ဉ်ညါလၢအဝဲသ့ဉ်အိဉ်လၢတ၊်လိ၊်လၢဟ်အိၤပူၤပူၤဖျဲးဖျဲးနှဉ်လိၤ. လၢကတိၤဆိကွိအပူၤ, ပကမၤဆူဉ်ထိဉ်တ၊်မ့၊်လ၊်ကွ၊်စိတဖဉ်ဒီးတ၊်သိဉ်တ၊်သိတဖဉ်ကယီကယီလၢကွိထိဉ်ဒိတနံၤအပူၤနှဉ်လိၤ.

တ၊်ရဉ်လိၤကျဲၤလိၤတဖဉ်စ့၊်ကိးမၤစၢၤပှၤဖိသဉ်တဖဉ်လၢတူ၊်ဘဉ်လၢအပူၤဖျဲးနှဉ်လိၤ. နဖိကအိဉ်ဒီးတ၊်ရဉ်လိၤကျဲၤလိၤလၢတသိစုာ်စုာ်နှဉ်လိၤ. ဝံသးစူၤကွ၊် “ A မ့၊်နံၤပတိၤ်မ့၊်” ဖဲကဘျံးပၤ ၅ အလိၤလၢနကမၤလိန့၊်အါထိဉ်ဘဉ်ဃးတ၊်ရဉ်လိၤကျဲၤလိၤတဖဉ်အံၤနှဉ်တက့၊်.

တ၊်လဲၤဆ့ၢဒီးတ၊်လဲၤအိဉ်ဖိကွိ

ဝံသးစူၤလဲၤဆ့ၢဒီးလဲၤအိဉ်နဖိလၢကတိၤဆိကွိဖဲတ၊်ဆၢကတိ၊်လိၤတံ၊်လိၤဆဲးတကတိ၊်အပူၤနှဉ်လိၤ. ဝံသးစူၤတဘဉ်လဲၤဆ့ၢဆိနဖိကွိ မ့တမ့၊် လဲၤအိဉ်နဖိစဲၤခံတဂ့ၤ.

ဒီးဖဲနဖိလဲၤဆူတီၤဖိသဉ်အခါ ...

နဖိအကျိသရဉ်ကနုးအိဉ်ထိဉ်တ၊်ရဲဉ်တ၊်ကျဲၤလၢအရဲဉ်ကျဲၤဟ်လီၤတ၊်ဟူးတ၊်ဂဲၤလီၤတ၊်လီၤဆဲးလၢကဆိဉ်ထွဲ ၤမၤစၢၤအဝဲအတ၊်မၤနၤၤတ၊်လၢတ၊်ဆုၤခိအိၤလၢကတီၤဆိကျိဆူတီၤဖိသဉ်နှဉ်လီၤ. တ၊်ရဲဉ်တ၊်ကျဲၤဝဲနှဉ်ဘဉ်သ့ဉ် သ့ဉ်ကပဉ်ဃုာ်ဒီးတ၊်ခိဆၢဘဉ်ထွဲလိာ်သးယ၊်ခိယ၊်ခိ မ့တမ့၊် တ၊်လဲၤဟးအိဉ်သကိးဒီးတီၤဖိသဉ်ကျိသရဉ်တဖဉ် ဒီးတ၊်ကွဲးလံာ်ပရၢဆူတီၤဖိသဉ်ပှၤကျိဖိတဖဉ်အခဲအံၤ (ပှၤလၢအကွဲးကဒါကှၤလံာ်!) နှဉ်လီၤ.

မိ၊်ပ၊်–ကျိတ၊်ဘျးစဲ

တ၊်ကွဲးနိဉ်ကွဲးဃါဒီးအါန့၊်အန္ဉဉ်

သမံသမိးနဖိအထၢဉ်ဝံချဒီးဟံဉ်လံာ်ကြာ်ကိးနံၤဒဲးလၢတ၊်ကွဲးနိဉ်ကွဲးယါတဖဉ်. တ၊်နုးသ့ဉ်နိဉ်ထိဉ်တဖဉ်ဒီးတ၊် ဘိးဘဉ်ရၤလီၤတဖဉ်အဂိၢ်နှဉ်တက့၊်. ဝံသးစူၤသ့ဉ်နိဉ်ထိဉ်လၢနကသမံသမိးအိၤ. မ့၊်လၢတဘျိတခိဉ်တ၊်ဘိးဘဉ် သ့ဉ်ညါတဖဉ်နှဉ်တ၊်ဆၢကတိၢ်အရှဒိဉ်ဝဲ မ့တမ့၊် လိဉ်ဘဉ်တ၊်စံးဆၢအယိနှဉ်လီၤ.

ကိးနှဲဒဲးနဖိအကျိသရဉ်ကဆုၤန့၊်နၤဒိးတီၤဒၢးလံာ်တ၊်ကစိဉ်ဆူနဟံဉ် ဟ်ဖျါထိဉ်တ၊်အရှဒိဉ်လၢတီၤဒၢးမၤတ၊်မ နၤဒိးမူးလီၤဆိတမံၤလ၊်လ၊်လၢတ၊်ကမၤအိၤန္ဉဉ်လီၤ. တ၊်အံၤကပဉ်ဃုာ်စ့၊်ကိးဒိးတ၊်ဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါဖုဉ်ကိာ်ဘဉ် ယးဒိးနဖိန္ဉဉ်လီၤ.

ကိးလါဒဲးနှဉ်. ဖိသဉ်ကတိၢ်လိ၊်ကဝိၤအဝဲဒၢးၤ ကဆုၤန့၊်လံာ်တ၊်ကစိဉ်ဃုာ်ဒိးတ၊်ဟ့ဉ်ကူဉ်ဟ့ဉ်ဖးဆူဟံဉ် လၢန ကဘဉ်ဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤနဖိမၤလိမၤဒိးတ၊်မနုၤလၢကွိဒ်လဲဉ်ဒိးတ၊်နာ်ပၢ်တ၊်လီၤတံ၊်လီၤဆဲးလၢဖိသဉ်ကတိၢ်ပှၤစဲဉ် နီၤတဖဉ်အအိဉ်နှဉ်လီၤ.

နသမံသမိးဒိးနဖိအကျိသရဉ်လၢနကမၤလိန့၊်ဘဉ်ယးဒိးတ၊်ခွဲးဂ့ၤယာ်ဘဉ်လၢနကမၤမုာ်သးကလိတ၊်လၢတီၤဒၢး အပူၤသ့ဝဲနှဉ်လီၤ.

မိ၊်ပ၊်–ကျိသရဉ်တ၊်အိဉ်ဖှိဉ်တဖဉ်

တ၊်ဟ်လီၤမုာ်နံၤဖိးသဲစးခံသီလၢမိ၊်ပ၊်ကျိသရဉ်တ၊်အိဉ်ဖှိဉ်တဖဉ်အဂိၢ်, တဘျိဖဲသ့ဉ်လဉ်လီၤဆူအကတိၢ်ဒိးတဘျိ ဖဲတ၊်ကိၢ်လီၤသိအကတိၢ်နှဉ်လီၤ. တ၊်ဟ့ဉ်ဂဲ၊်ဟ့ဉ်ဘါမိ၊်ပ၊်တဖဉ်လၢကယ့ထိဉ်တ၊်မၤတ၊်အိဉ်ဖှိဉ်တဖဉ်ဒိးကျိသ ရဉ်တဖဉ်လၢဒိတနံဉ်အကတိၢ်ဒ်အလိဉ်အိဉ်အသိးနှဉ်လီၤ.

နတ၊်ဟ့ဉ်ကူဉ်ဟ့ဉ်ဖးန္ဉဉ်အရှဒိဉ်

Albany ဝ့၊်ကွိလိ၊်ကဝိၤန္ဉဉ်ဟ့ဉ်လီၤသးမၤတ၊်လၢကနုးအိဉ်ထိဉ်ဒိးပၢၤယာ်တ၊်ရှလိာ်မုာ်လိာ်လၢအဂ့ၤဒိးဟံဉ်ဖိ ယိဖိတဖဉ်နှဉ်လီၤ.

နမ့၊်အိဉ်ဒိးတ၊်သံကွ၊်တဖဉ်ဘဉ်ယးဒိးတ၊်မနုၤမၤအသးလၢနဖိအတီၤဒၢးအပူၤန္ဉဉ်. ဝံသးစူၤဆဲးကျၢအဝဲအကျိသ ရဉ်လီၤလီၤဖဲကွိ မ့တမ့၊် တ၊်ရဲဉ်တ၊်ကျဲၤန္ဉဉ်တက့၊်. နမ့၊်အိဉ်ဒိးတ၊်သံကွ၊်ထိရီၤတဖဉ်လၢအဘဉ်ယးဒိးဖိသဉ်က တိၢ်တ၊်တိာ်ကျဲၤန္ဉဉ်. ဝံသးစူၤကိးကျိလိ၊်ကဝိၤအဖိသဉ်ကတိၢ်ဝဲၤဒၢးဖဲ ၄၇၅–၆၅၁ နှဉ်တက့၊်.

ဖဲကျိထိဉ်အနံဉ်အခၢဉ်သးယဉ်ယဉ်နှဉ် နကဒိးန့၊်ဘဉ်တ၊်လီၤယုထံဉ်သ့ဉ်ညါလၢအသံကွ၊်ဘဉ်ယးဒိးတ၊်သံကွ၊် လၢမ့၊်ကတီၤဆိကျိတ၊်တိာ်ကျဲၤအံၤတုၤထိဉ်ထိဉ်ဘးဒိးနဖိဒိးနတ၊်လိဉ်ဘဉ်တဖဉ်ဓါန္ဉဉ်လီၤ. နတ၊်ဟ့ဉ်ကူဉ်ဟ့ဉ် ဖးတဖဉ်လၢတ၊်လီၤယုထံဉ်သ့ဉ်ညါအံၤအဖိခိဉ်နှဉ် ကမၤစၢၤပှၤလၢပကမၤဂ့ၤထိဉ်ပကတီၤဆိကျိတ၊်ရဲဉ်တ၊်ကျဲၤ နှဉ်လီၤ.

တၢ်ထိဉ်ကွိ

ပှၤဖိသဉ်လၢတဟဲထိဉ်ကွိနှဉ်တမၤလိဘဉ်ဝဲတၢ်မၤလိမၤဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အါမံၤလၢတနံၤအတိၢ်ပူၤန္ဉ်လိၤ. ဒီး ပှၤဖိသဉ်လၢအတဟဲထိဉ်ကွိအါလၢကတိၤဆိကွိအပူၤတဖဉ်နှဉ်ဖျါလၢဘဉ်ဂုာ်ကျဲးစၢးတၢ်နးနးကလဲာ် မ့တမ့ၢ် လိၤတဲာ်ကွိလၢလၢခံနံဉ်တဖဉ်အပူၤန္ဉ်လိၤ.

ပကတိၤဆိကွိတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖဉ်နှဉ် တနံၤန္ဉ်တၢ်ကဘဉ်မၤလိအီၤ ၆.၅ နဉ်ရံဉ် မ့ၢ်တနံၤတုၤမ့ၢ်ယဲၤနံၤဒီးမၤပိာ်ထွဲ Albany ဝ့ၢ်ကွိလိၢ်ကဝိၤတၢ်မၤလိမၤဒီးလံာ်နံဉ်လံာ်လါန္ဉ်လိၤ.

ဝံသးစူၤကွၢ်နဖိထိဉ်ကွိကိးနံၤဒဲးဒီးဘဉ်ဆၢဘဉ်ကတိၢ်နှဉ်တက့ၢ်. တၢ်အံၤကမၤစၢၤနၤလၢနဖိကသူဉ်ထိဉ်တၢ်ရဲဉ်လီၤကျဲၤလိၤလၢအဝဲအမ့ၢ်နံၤအဂိၢ်နှဉ်တက့ၢ်. ပှၤဖိသဉ်တဖဉ်လဲၤထိဉ်လဲၤထိလၢတၢ်မၤအကျိၤအကျဲအဖိခိဉ်တဖဉ်, ဒဲာ်ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအပဉ်ယှာ်လၢကရူၢ်အပူၤဒီးလိဉ်ဘဉ်လၢကသ့ဉ်ညါလၢတၢ်လၢကမ့ၢ်လ်ာကွၢ်စိဝဲလၢဒိတနံၤအတိၢ်ပူၤန္ဉ်လိၤ.

ဝံသးစူၤကိးကွိဒီး/မ့တမ့ၢ် တၢ်တိာ်ကျဲၤဖဲနဖိမ့ၢ်ကစဲၤခံကွိ မ့တမ့ၢ် တထိဉ်ကွိလၢကွိထိဉ်အနံၤတသိလ်လ်ာန္ဉ်တက့ၢ်. ကွၢ်ဖဲ "နဖိအတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့" အကူာ် ဖဲကဘျံးပၤ ၁၂ အလိၤဖဲနမ့ၢ်တလိၤတံၢ်လၢနကဆ့ၢ်ပှၤဖိသဉ်လၢအဆိးကွဆူကွိဓါန္ဉ်တက့ၢ်.

နမ့ၢ်တပ်ဖျါထိဉ်လၢနဖိအတၢ်တထိဉ်ကွိဆူအဝဲအကတိၤဆိကွိတၢ်တိာ်ကျဲၤန္ဉ်, ပှၤလၢတၢ်ဟ့ဉ်လီၤအိၤမူဒါတဂၤကကိးနၤလၢကကွဲးနိဉ်ကွဲးဃါဝဲဒဉ်လၢဘဉ်မနၤအယိနဖိတအိဉ်လၢကွိအပူၤဘဉ်လဲဉ်နှဉ်လိၤ.

Albany ဝ့ၢ်ကွိလိၢ်ကဝိၤထဲးဂံၢ်ထဲးဘါမၤတၢ်လၢပပှၤကွိဖိတဖဉ်အဂိၢ်လၢကပၢၤဃာ် တၢ်ထိဉ်ကွိအ ယူာ် ၉၅%. မ့တမ့ၢ် တၢ်တထိဉ်ကွိလၢတၢ်ဟ့ဉ်ခွဲးတဘဉ်အါန္ၢ် ၉ သိလၢကွိထိဉ်အနံဉ်စုာ်စုာ်အပူၤဘဉ်နှဉ်လိၤ.

တၢ်တထိဉ်ကွိဘဉ်တၢ်နိၤဖးလိၤအိၤဒံကလုာ် – တၢ်ဟ့ဉ်ခွဲး ဒီး တၢ်တဟ့ဉ်ခွဲးနှဉ်လိၤ.

တၢ်တထိဉ်ကွိလၢတၢ်ဃုခွဲး

နဖိဆိးကှဒီးထိဉ်ကွိတသ့လၢတသိတုၤခံသိန္ဉ်လီၤ.

ဒ်နမ့ၢ်မိၢ်ပါ် မ့တမ့ၢ် ပှၤကွၢ်ထွဲတၢ်အသိး. နကဘဉ်ကိးကွိလၢကဟ်ဖျါထိဉ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးဟဲစိာ် မ့တမ့ၢ် ဆ့ၢတၢ်ဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါဆူကွိဘဉ်ဃးဒီးတၢ်တထိဉ်ကွိန္ဉ်လိၤ.

နဖိးဆိးကှဒီးတထိဉ်ကွိတပယူာ်ဃိသၢသိ မ့တမ့ၢ် အါန္ဉ်အန္ဉ်. ဒ်နမ့ၢ်မိၢ်ပါ် မ့တမ့ၢ် ပှၤကွၢ်ထွဲတၢ်အသိး, နကဘဉ်ကိးကွိလၢကဟ်ဖျါထိဉ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ ဒီးဟဲစိာ် မ့တမ့ၢ် ဆ့ၢတၢ်ဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါလၢနဖိအကသံဉ်သရဉ်နှဉ်လိၤ.

နဖိမ့ၢ်တထိဉ်ကွိမ့ၢ်လၢဟံးဖိဃိဖိတဂၤဂၤစူးကွံာ်သးအဃိ. (ထိဉ်ဘးတုၤယဲၢ်သိမ့တမ့ၢ်ဘဉ်လၢအိဉ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျိၤလၢအမၤဖုံထိဉ်တၢ်ကမဉ်ဘဉ်). ဒ်နမ့ၢ်မိၢ်ပါ် မ့တမ့ၢ် ပှၤကွၢ်ထွဲတၢ်တဂၤအသိး, နကဘဉ်ဟဲကှၤဆူကွိဒီးနဖိ, ကွဲးလံာ်တၢ်ဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါလၢအဖိးသဲစးဒီးဟဲစိာ်တၢ်ကွဲးဖျါထိဉ်ပှၤသံတဂၤအဂ့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သံတၢ်ပှာ်တၢ်ဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါအကွဲးဒိဆူနဖိအကွိသရဉ်အအိဉ်နှဉ်တက့ၢ်.

နဖိတထိဉ်ကွိခီဖျိလၢတၢ်ဘူဉ်တၢ်ဘါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဃိနှဉ်လီၤ. ဒ်နမ့ၢ်မိၢ်ပါ် မ့တမ့ၢ် ပှၤကွၢ်ထွဲတၢ်အသိး, နကဘဉ်ကိးကွိလၢနကပ်ဖျါထိဉ်တၢ်တထိဉ်ကွိ ဒီးဟဲစိာ် မ့တမ့ၢ် ဆ့ၢတၢ်ဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါလၢအတဲနၢ်ပၢၢ်တၢ်တထိဉ်ကွိအဂ့ၢ်နှဉ်တက့ၢ်.

တ၀်တထိဉ်ကွိလၢတ၀်တဃ့ခွဲး

တ၀်တထိဉ်ကွိန္ဉ်တ၀်တဟ့ဉ်အခွဲးဖဲနဖိတထိဉ်ကွိဒီးနတဟ့ဉ်တ၀်ဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါဆူကွိ မ့တမ့၊ တ၀်တိာ်ကျၢလၢတ၀် တထိဉ်ကွိအဂိၢ်ဘဉ်နှဉ်လီၤ.

တ၀်တထိဉ်ကွိလၢတ၀်တမ့ခွဲးတဖဉ်အိဉ်ဒီးတ၀်ကဲထိဉ်ပိာ်ထွဲထိဉ်တဖဉ်–

- တ၀်တထိဉ်ကွိလၢတ၀်တဃ့ခွဲး ၅ ဘျိ – ဒ်နမ့၊မိၢ်ပၢ် မ့တမ့၊ ပှၤကွ၊်ထွဲတ၀်အသိး, နကဒိးန့၊်လံာ်ပရၢလၢကွိ ခိဉ် မ့တမ့၊ တ၀်တိာ်ကျၢပှၤနဲဉ်တ၀်အအိဉ်နှဉ်လီၤ.
- တ၀်တထိဉ်ကွိလၢတ၀်တဃ့ခွဲး ၁၀ ဘျိ – ဒ်နမ့၊မိၢ်ပၢ် မ့တမ့၊ ပှၤကွ၊်ထွဲတ၀်တဂၤအသိး, နကဒိးန့၊်လံာ်ပရၢလၢ ကွိခိဉ် မ့တမ့၊ တ၀်တိာ်ကျၢပှၤနဲဉ်တ၀်အတ၀်ဟ့ဉ်ပလိၢ်လၢနဖိအံၤအိဉ်လၢတ၀်လိၤဘဉ်ယိဉ်အပူၤလၢအလိၢ်က လိၤမ၊်ကွံာ်လၢကတိၤဆိကွိတ၀်လိၢ်တ၀်ကျဲအပူၤန္ဉ်လီၤ.
- တ၀်တထိဉ်ကွိလၢတ၀်တဃ့ခွဲး ၁၅ ဘျိ – ဒ်နမ့၊မိၢ်ပၢ် မ့တမ့၊ ပှၤကွ၊်ထွဲတ၀်အသိး, နကဒိးန့၊်လံာ်ပရၢလၢအ ဘိးဘဉ်သ့ဉ်ညါနၤလၢနဖိအလိၢ်လိၤမ၊်ကွံာ်လၢကတိၤဆိကွိတ၀်လိၢ်တ၀်ကျဲလံန္ဉ်လီၤ.

တ၀်အံၤအရူဒိဉ်လၢနဖိကဟဲဆူကွိတနံၤစုာ်စုာ်ဒီးဘဉ်ဆၢဘဉ်ကတိၢ်ဒ်သိးကမၤန့၊်ဘဉ်တ၀်နှ၊်ဘျူးအါမံၤလၢ ပဖိသဉ် ကတိၢ်တ၀်ရဲဉ်တ၀်ကျဲၤန္ဉ်လီၤ. တ၀်ဟဲတုၤစဲၤခံဆူကွိန္ဉ်အါတက့ာ်ကနုးအိဉ်ထိဉ်တ၀်ကိတ၀်ခဲလၢနဖိတမၤလိဘဉ်တ၀် မၤလိမၤဒိးတ၀်လဲၤခိဖျိလၢအရူဒိဉ်နှဉ်လီၤ.

တ၀်စဲၤခံကွိအါတလၢတဖဉ်နှဉ်ကနုးအိဉ်ထိဉ်တ၀်ကိတ၀်ခဲလၢနဖိအလိၢ်ကလိၤမ၊်ကွံာ်လၢကတိၤဆိကွိတ၀်လိၢ်တ၀်ကျဲ အပူၤန္ဉ်လီၤ. ကွိလိၢ်ကဝိၤကုာ်ကျဲးစၢးမၤတ၀်ကိးမံၤဒဲးလၢကဆိဉ်ထွဲမၤစၢၤနၤန္ဉ်လီၤ.

တ၀်ကူတ၀်သိးလၢတ၀်မၤနၤၤတ၀်အဂိၢ်

ကိးနံၤဒဲးပတ၀်ဟူးတ၀်ဂဲၤ, တ၀်မၤလိသ့ထိဉ်သးခိဉ်ယၢၤအပူၤ, နဖိကနှာ်လီၤပဉ်ယုာ်လၢနွဲလၢ, စဲအ့ဉ်, တ၀်ဒ့တ၀်အူ ဒီးတ၀်ဟူးတ၀်ဂဲၤတဖဉ်အပူၤ, ဒီးအါန့၊်အန္ဉ်နှဉ်လီၤ. အဝဲလိဉ်ဘဉ်ကအိဉ်ကလိလၢကခဲဉ်တ၀်, ဂဲၤကလံာ်ဒီးယ့၊်ဝဲ အဂိၢ်နှဉ်လီၤ. ဝံသးစူၤဒုးကူသိးအီၤတ၀်ကူတ၀်သိးမ့၊်ဆုဉ်မ့၊်ဂီၤလၢအဘဉ်အၢကသ့အဂိၢ်နှဉ်တက့၊်.

ပှၤကွိဖိတဖဉ်မၤတ၀်အဂ့ၤကတ၀်ဖဲအသူဉ်မုာ်သးမုာ်အခါ, တ၀်ကူတ၀်သိးလၢတ၀်စူးကါအီၤသ့လၢတ၀်ဂဲၤလိာ်ကွဲဟူး ဂဲၤပူၤ, ဒီးခိဉ်ဖံးလၢအကျၢၤ မ့တမ့၊ ခိဉ်ဖံးဖျိဉ်ခိဉ်တဖဉ်နှဉ်လီၤ. ခိဉ်ဖံးလၢမူးပဉ်တံဉ်အဂိၢ်ဒီးခိဉ်ဖံးဘူသလါတဖဉ် နှဉ်တ၀်တကြၢးဒီးအီၤမ့၊်လၢတ၀်သ့ဉ်တဖဉ်လၢတပူၤဖျဲးလၢတ၀်ဟူးတ၀်ဂဲၤလၢက၊်ကဂဲၤလိာ်ကွဲလၢကွိအချၢအဂိၢ်ဘဉ် နှဉ်လီၤ. နဖိအတိၤဒၢးကဟးလၢတ၀်ချၢအစုၤကတ၀်တဘျိကိးမ့၊်နံၤဒဲး, အယိအဝဲကြၢးသိးအီကံလၢတ၀်ဆိတလဲအီၤ သ့ဖဲမူခိဉ်ကလံၤသိဉ်ဂီၤအကတိ၊်ပူၤနှဉ်လီၤ. တဘျိတခိဉ်ဂီၤခိန္ဉ်ကမ့၊်မ့၊်နံၤလၢအယံလၢဒီးလၢၤဒီးဟါခိန္ဉ်ဆိတလဲ အသးဆူမ့၊်ယ့ဉ်လီၤလၢအဂိၢ်ဒိဉ်မး, အယိတ၀်ကူတ၀်သိးလၢအချၢလၢကျၢ်ဘၢမိၢ်ပ့၊်တဖဉ် (ဒ်အမ့၊် အီကံကွဲး ကဲး, ခိဉ်သလုး, စုဖျိဉ်, ခိဉ်ဖံးဘူး, ဒီးဖျိဉ်ခံဒိသဒၢမူခိဉ်ဖိတဖဉ်လၢအိဉ်ဒီးတ၀်ကျးလီၤဖိသဉ်အမံၤ) တ၀်ကြၢးဟဲစိာ် အီၤဖဲတ၀်ခုဉ်အလါတဖဉ်အကတိၢ်နှဉ်လီၤ.

နဖိလိဉ်ဘဉ်လၢကဟ်ယာ်တ၀်ကူတ၀်သိးဆိတလဲလၢအလၢအပဲၤ (ယုာ်ဒီးဖျိဉ်ခံဖိအီကံဖိဒီးခိဉ်ဖျိဉ်တဖဉ်) ဖဲကွိလၢ အိဉ်ဒီးအဝဲသ့ဉ်အမံၤအသဉ်ဘျးစဲလိၤအသးန္ဉ်လီၤ. တ၀်မ့၊်ဆုၤကဒါက့ၤတ၀်ကူတ၀်သိးဆူဟံဉ်နှဉ်, တ၀်ကဘဉ်ဆုၤ ကဒါက့ၤတ၀်ကူတ၀်သိးအသိတစူဉ်နှဉ်လီၤ. ဒ်နှဉ်အသိး, တ၀်ကူတ၀်သိးခဲလာ်လၢနဖိဟဲစိာ်ဆူကွိန္ဉ်နကြားမၤနီဉ် ယာ်ဒီးနဖိအမံၤန္ဉ်လီၤ.

ဟ်တ၀်လိာ်ကွဲဖိလၢဟံဉ်

ဒ်တ၀်သိဉ်တ၀်သိဟ်ဖျါအသိး, နဖိအတ၀်လိာ်ကွဲဖိတဖဉ်နှဉ်ကြားအိဉ်ဖဲဟံဉ်နှဉ်လီၤ. တိၤဒၢးတဖျာဉ်စုာ်စုာ်အိဉ်ဒီးတ၀်ဒုးနဲဉ်လီၤဆိ –ဒီး–တ၀်တဲတ၀်ဖိလစံဉ်လၢအဝဲသ့ဉ်အတိၤဒၢးတဖဉ်အဂိၢ်, ဘဉ်ဆဉ်ဟ်တ၀်လိာ်ကွဲဖိတဖဉ်ဖဲဟံဉ်မ့တမ့၊်ဘဉ်လၢနန၊်ဟူလၢနဖိအကွိ သရဉ်အအိဉ်ဘဉ်တစုန္ဉ်လီၤ. **ကျိတ၀်ဂဲၤလိာ်ကွဲဒီးတ၀်စုကဝဲၤတ၀်ဂီၤဖိတဖဉ်တ၀်တပျဲအီၤလၢကွိအပူၤဘဉ်.**

တ၊်မ၊ကွ၊်ဒီးတ၊်သမံသမိးတ၊်လဲ၊ထိဉ်လဲ၊ထိ

ကိ၊်စဲဉ်တ၊်သိဉ်တ၊်သိလိဉ်ဘဉ်ဝဲပှ၊ကွဲဖိအသိခဲလ၊်ကဘဉ်တ၊်မ၊ကွ၊်အိ၊ဒီးတ၊်မ၊လိမ၊ဒီးတ၊်လဲ၊ထိဉ်လဲ၊ထိ အတ၊်ပိးတ၊်လိတဖဉ်နှဉ်လီ၊.

ဖိသဉ်ကတိ၊်တ၊်သမံသမိးတ၊်ပိးတ၊်လိစရိ (Early Screening Inventory) သမံသမိးဝဲတ၊်ဒိဉ်ထိဉ်ထိ ထိဉ်လ၊တ၊်သုဉ်ညါန၊်ပ၊်, ယုါညဉ်ထူဉ်ပျါတ၊်ဒိဉ်ထိဉ်ထိထိဉ်. ဒီးကျိဉ်ဒီးတ၊်သုလံာ်ဓိ၊လဲ၊်ဓိ၊တ၊်သုတ၊်ဘဉ် တဖဉ်နှဉ်လီ၊. သးနံဉ်ဒီးတိ၊ပတိ၊်တ၊်သံကွ၊်သံဒီးစရိ (Ages and Stages Questionnaire). လ၊ပသံ ကွ၊်ဟံဉ်ဖိယိဖိတဖဉ်လ၊ကမ၊လ၊ဗဲ့၊. မ၊စ၊၊နှ၊လ၊၊နကပ၊ဆ့၊ကွ၊်ထွဲနဖိအတ၊်ဒိဉ်ထိဉ်ထိထိဉ်လ၊တ၊်ရှလိာ် မှာ်လိာ်ဒီးသးအတ၊်တူ၊်ဘဉ်တကပ၊နှဉ်လီ၊. တ၊်အံ၊ပဉ်ယှာ်ဒီးတ၊်သံကွ၊်ဘဉ်ဃးဒီးနဖိမ၊ဘဉ်လိာ်ဘဉ်စးအ တ၊်ဟ်သူဉ်ဟ်သးဒ်လဲဉ်, အဝဲဟ်ဖျါထိဉ်သးတ၊်တူ၊်ဘဉ်ဒ်လဲဉ်ဒီးအဝဲဆဲးကျိးဆဲးကျ၊ဒီးပှ၊အဂ၊တဖဉ်ဒ်လဲဉ် နှဉ်လီ၊. တ၊်ဂ့၊်တ၊်ကျိ၊လ၊တ၊်သမံသမိးခံခါလ၊်ကမ၊စ၊၊နဖိအကွိသရဉ်လ၊ကရဲဉ်ကျဲ၊လီ၊တ၊်ဟူး တ၊်ဂဲ၊တဖဉ်ဒီးတ၊်မ၊လိမ၊ဒီးတ၊်လဲ၊ခီဖျိတဖဉ်လ၊ကဆိဉ်ထွဲနဖိနှဉ်လီ၊.

ကတိ၊ဆိကွိတ၊်တိာ်ကျဲ၊နှးအိဉ်ထိဉ်တ၊်သမံသမိးတ၊်လဲ၊ထိဉ်လဲ၊ထိလ၊ဒီတနံဉ်အတိ၊်ပူ၊လ၊ကသမံထံနဖိအ တ၊်ဒိဉ်ထိဉ်လ၊တ၊်သုတ၊်ဘဉ်လ၊တ၊်သိဉ်လိအိ၊. လ၊ကမ၊စ၊၊ကွိသရဉ်တဖဉ်လ၊ကရဲဉ်ကျဲ၊တ၊်မ၊လိတ၊်သိဉ် လိနဲဉ်လိတဖဉ်ဒီးတ၊်ဟူးတ၊်ဂဲ၊တဖဉ်လ၊တိ၊ဒ၊းအဂိၢ်ဒီးကဆိလီ၊ဟ်လီ၊နိ၊်တဂ၊စုာ်စုာ်အတ၊်ပညိဉ်ဖိတ၊ဉ်လ၊ နဖိအဂိၢ်နှဉ်လီ၊. တ၊်ဂ့၊်တ၊်ကျိ၊ဒီးတ၊်ကွ၊်ထံကွ၊်ဆးတ၊်မ၊နီဉ်မ၊ယါတဖဉ်အံ၊တ၊်ကစူးကါအိ၊လ၊တ၊်ကဟ်ဖျါ ထိဉ်နဖိအတ၊်လဲ၊ထိဉ်လဲ၊ထိလ၊ဒီတနံဉ်အတိ၊်ပူ၊နှဉ်လီ၊.

ဝံသးစူ၊သုဉ်ညါလ၊တ၊်သမံသမိးဒီးတ၊်သမံသမိးတ၊်လဲ၊ထိဉ်လဲ၊ထိအစ၊တဖဉ်နှဉ်တဒိသဒ၊နဖိလ၊ကနုာ်လီ၊ တိ၊ဖိသဉ်ဘဉ်နှဉ်လီ၊.

တ၊်သူဉ်ထိဉ်တ၊်လ၊နဖိအတ၊်လဲ၊ထိဉ်လဲ၊ထိအဖိခိဉ်

တဘျိတခိဉ်နဖိကအိဉ်ဒီးကွိဟံဉ်တ၊်မ၊ဒီးတ၊်အံ၊ညီန၊်ပဉ်ယှာ်ဒီးတ၊်ဟူးတ၊်ဂဲ၊လ၊တ၊်ကဘဉ်မ၊လ၊ပှ၊အိ၊ဒ် ဟံဉ်ဖိယိဖိအသိးနှဉ်လီ၊. အဒိ, တ၊်ကမ၊နဒုးအိဉ်ထိဉ်ဟံဉ်ဖိယိဖိအကွိနှဉ်လီ၊. ကွိဟံဉ်တ၊်မ၊လီ၊ဆိဒဉ်တ၊် ပဉ်ယှာ်ဒီးတ၊်လ၊အမ၊လိတ့်၊လ၊တိ၊ဒ၊းအပူ၊ဒီးလံာ်တ၊်ဂ့၊်မိ၊်ပှ၊အခဲအံ၊နှဉ်လီ၊.

တိ၊ဒ၊းခဲလ၊်အိဉ်ဒီးလံာ်ရိဒ၊းလ၊တ၊်ဟ့ဉ်ဒီးလဲလီ၊လံာ်လ၊အပျဲဟံဉ်ဖိယိဖိတဖဉ်ကဒီးလဲထ၊ဉ်လ၊အိဉ်ဒီးလံာ် ယဲာ်ဘ့ဉ်လ၊တ၊်ကဖးဒီးတဲာ့သကိုးဖဲဟံဉ်နှဉ်လီ၊. ဖဲတ၊်ဖးဝံ၊တ၊်ဒ၊တဖျာဉ်အလိ၊်ခံတ၊်ကဘဉ်ဆ့၊ကဒါက့၊ အိ၊, လ၊တ၊်ကဒီးလဲအဂ၊တဖျာဉ်ကသ့ဝဲနှဉ်လီ၊.

တ၊်ဖးလံာ်ဖးလဲ၊်ဒီးနဖိနှဉ်မ့၊်ကျဲအဂ့၊ကတ၊်၊အကျါတဘိလ၊နကတဲာ်ကတိ၊စ၊၊အဝဲသ့လ၊ကမ၊နှ၊၊တ၊်လ၊အ ကွိပူ၊နှဉ်လီ၊. တ၊်ဖးသိဉ်လံာ်နှဉ်ကမ၊ဆူဉ်ထိဉ်နဖိအတ၊်သးစဲလ၊လံာ်အပူ၊ဒီးတ၊်ဖးလံာ်ဖးလဲ၊်နှဉ်လီ၊. တ၊် အံ၊ကသူဉ်ထိဉ်စ့၊်ကီးအဝဲအကျိဉ်ဒီးတ၊်ဒိကနဉ်တ၊်သ့တ၊်ဘဉ်တဖဉ်နှဉ်လီ၊.

နဖိဘဉ်သးစူးကါတ၊်ဆ၊ကတိ၊်လ၊အိဉ်ဒီးအက၊်အစိဒီးနှ၊ဒီးနမ့၊်ပှ၊အရူဒိဉ်ကတ၊်လ၊အဝဲအတ၊်အိဉ်မူအပူ၊ နှဉ်လီ၊. နမ့၊်ဖးလံာ်နှဉ်, နဖိကဖးလံာ်လီ၊.! တ၊်သူဉ်ထိဉ်တ၊်သူဉ်ပိ၊်သးဝးအံ၊လ၊တ၊်ထိဉ်ကတိ၊ဆိကွိနှဉ်လ၊ အရူဒိဉ်အပူ၊နှဉ်ကစိာ်ခိစိာ်ဂဲ၊တ၊်သ့လံာ်ဓိ၊လံာ်ဓိ၊လ၊သးသမူဒီစိ၊အပူ၊, ဒီးတ၊်အံ၊မ့၊်တ၊်ယိယိဖိ, အယိ တ၊်လ၊နဘဉ်မ၊အိ၊နှဉ်မ့၊်ဒဉ်တ၊်က့၊စိာ်လံာ်ဒီးတဘျိတခိဉ်နှဉ်လီ၊.

တလ၊ကွံာ်တ၊်စူးကါတိ၊ဒ၊းတ၊်ဟ့ဉ်ဒီးလဲလီ၊လံာ်ရိဒ၊း, ပဟ့ဉ်ဂံ၊်ဟ့ဉ်ဘါနှ၊လ၊နကလဲ၊ဟးဖဲ Albany ကမျာ်လံာ်ရိဒ၊းလိ၊်ကဝိ၊ဝဲ၊ဒ့လ၊နခိဉ်ယ၊၊အပူ၊နှဉ်လီ၊. လံာ်ရိဒ၊းဟ့ဉ်လီ၊တ၊်အိဉ်ဖိုဉ်တဲသကိုးတ၊်တဖဉ် လ၊ဒီတနံဉ်လ၊ပှ၊ဖိသဉ်တဖဉ်ဒီးဟံဉ်ဖိယိဖိတဖဉ်အဂိၢ်ယှာ်ဒီးတ၊်ခွဲး၇၊ယာ်ဘဉ်လ၊တ၊်ကယုထ၊လံာ်တဖဉ်လ၊ အလိ၊က်ဒီးလံာ်လ၊တ၊်ဖးအိ၊ဖဲနဖိအတိ၊ဒ၊းအပူ၊နှဉ်လီ၊.

“မူခိၵ်ဖိလီၤမုၢ်နံၤ” တမ့ၢ်ထဲမူခိၵ်ဖိအဂီၢ်ဘၵ်.

တၢ်အံၤတမ့ၢ်ထဲမူခိၵ်ဖိလၢဒုးအိၵ်ထိၵ်“မူခိၵ်ဖိလီၤမုၢ်နံၤ“ဒီၤဘၵ်.

မူခိၵ်ဖိဒီးထံခုၵ်ကိၢ်လိၵ်နူၵ်နုးအိၵ်ထိၵ်ကွိလၢကကးတံာ်ကွိဒီးကွိထိၵ်စဲၤခံမ့ၢ်လၢဘၵ်ထွဲဒီးမူခိၵ်ကလံၤသိၵ်ဂီၤနူၵ်လီၤ. ဘၵ်ဆၵ်မ့ၢ်လၢပှၤကွိဖိလၢအကထိဟဲထိၵ်ကွိလၢအခိၵ်ဒီးက့ၤဟံၵ်လၢအခိၵ်တနံၤစုၵ်စုၵ်လၢပလိၢ်ကဝီၤအပူၤအယိ, ပပၢ ဆုၤအံးထွဲက္စၢ်ထွဲတၢ်ဂိၢ်နးနးကလဲာ်ဒီးကလံၤခုၵ်အူနးနးကလဲာ်တၢ်အိၵ်သးတဖၵ်ဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်နူၵ်လီၤ.

တၢ်ကိၢ်တၢ်ခုၵ်အနိၵ်ထိၵ်မ့ၢ်အိၵ်လၢနိၵ်ဂံၢ်တဖျၵ် မ့တမ့ၢ် ဖဝံးအဖိလာ်, မ့တမ့ၢ် ကလံၤခုၵ်အူနးနးကလဲာ်ဒီးလီၤတုၤလၢ တၢ်ထုးက္ပံာ်ပနိၵ် –၂၅ ဒ်ၢ်ကရံၵ်ဖဲၵ်ရံၵ်ဟဲးအဖိလာ် မ့တမ့ၢ် ခုၵ်တလၢနူၵ်, လိၢ်ကဝီၤကအိၤထိၵ်ကွိစဲၤခံ မ့တမ့ၢ် ပျၢ်ဆိကွိ နူၵ်လီၤ. ကလံၤခုၵ်အူနးနးကလဲာ်လီၤတုၤလၢတၢ်ထုးက္ပံာ်ပနိၵ် –၄၀ ဒ်ၢ်ကရံၵ်တဖၵ် မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဘၵ်ယိၵ်ဒိၵ်မးဒီး တၢ်အိၵ်ဆူၵ်အိၵ်ချုတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ပိၢ်အယိတၢ်ကကးတံာ်ကွိဒီးတၢ်ကဟ်ပတုာ်တၢ်ချၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၵ်နူၵ်လီၤ.

တၢ်ပူၤဖျဲးလၢပှၤကွိဖိတဖၵ်, ပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၵ်ဒီးဟံၵ်ဖိယိဖိတဖၵ်နူၵ် နုးအိၵ်ထိၵ်တၢ်ဆၢတဲာ်လၢကွိထိၵ်စဲၤခံ, ကွိပျၢ် ဆိ မ့တမ့ၢ်တၢ်ဟ်ပတုာ်ကွိမ့ၢ်လၢမူခိၵ်ကလံၤသိၵ်ဂီၤအယိနူၵ်လီၤ.

ဟ်သူၵ်ဟ်သးဒီးမူခိၵ်ကလံၤသီၵ်တဂ့ၤတဖၵ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအလိၢ်အကျဲအိၵ်အကလုာ်ကလုာ်လၢနပၢဆုၢအံးထွဲက္စၢ်ထွဲလၢနကသူဉ်ညါဘၵ်ယးဒီးပကွိလိၢ်ကဝီၤတၢ် ဆၢတဲာ်လၢတၢ်ကးတံာ်ကွိလၢအချုးနံၤချုးသိ, တၢ်မၤဖုၵ်လီၤတၢ်ထိၵ်ကွိအမ့ၢ်နံၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပတုာ်တၢ်တိာ်ကျဲၤဒီးမူးတဖၵ် မ့ၢ်လၢတၢ်ဂိၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤအသးအဂၤတဖၵ်အယိနူၵ်လီၤ.

ကွိလံာ်တၢ်ကစီၵ်တၢ်ဘိးဘၵ်သ့ၵ်ညါ– Albany SNN နူၵ်မ့ၢ်ဖဲအံမ့(လ)တၢ်ဟ့ၵ်ပလိၢ်တၢ်မၤအကျဲသနူလၢအပၵ်ယှာ် စ့ၢ်ကီးဒီးတၢ်ကွဲးဆုၢလံာ်တၢ်ယုထၢလၢဂ့ၢ်ဂိၢ်အူတၢ်ကစီၵ်တဖၵ်အဂိၢ် ဒ်အမ့ၢ် မူခိၵ်ကလံၤသိၵ်ဂီၤ–ဘၵ်ထွဲတၢ်ကးတံာ် ကွိ မ့တမ့ၢ် ကွိထိၵ်စဲၤခံနူၵ်လီၤ. SNN ပျဲနၤလၢနကဆဲးလီၤမံၤလၢနကမၤန္ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ်နအဲၵ်ဒိးအိၤဒံးအါ လၢ ၂၈ ကရူ၊်အပူၤနူၵ်လီၤ. နဆဲးလီၤနမံၤသ့ခီဖျိစ်၊်လီၤဖဲ Albany SNN မံၤပနိၵ်လၢကွိလိၢ်ကဝီၤဟ့ာ်ယဲၤသနူအဟ့ာ်ယဲၤ ကဘျံးအနၢဉ်ထံးလၢစုထွဲတကပၤဖဲ **www.albanyschools.org** နူၵ်လီၤ.မၤလီၤတံာ်လၢနကထၢနှာ်ဃုာ်နလိတဲစိ စိာ်စုတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒိးယုထၢ “ကွိကးတံာ်ဒိးကွိထိၵ်စဲၤခံ” တၢ်ယုထၢလၢန SNN တၢ်ယုထၢအဘၢၢ်စၢၤတဖၵ်နူၵ်တက့ၢ်.

Facebook – ပိာ်ထွဲထိၵ်ပှၤဖဲ Facebook အဖိခိၵ်ဖဲ facebook.com/albanyschools နူၵ်တက့ၢ်. နဆဲးလီၤ မံၤခီဖျိစ်၊်လီၤဖဲ Facebook တၢ်ဂိၤပနိၵ်အဖိခိၵ်ဖဲပဟ့ာ်ယဲၤသဘျံးအထွဲတကပၤနူၵ်တက့ၢ်.

Twitter – ပိာ်ထွဲဝံခံဖဲ Twitter ဖဲ twitter.com/albanyschools နူၵ်တက့ၢ်. နဆဲးလီၤမံၤသ့ခီဖျိစ်၊်လီၤဖဲ Twitter တၢ်ဂိၤပနိၵ်အဖိခိၵ်ဖဲပဟ့ာ်ယဲၤကဘျံးအထွဲတကပၤနူၵ်တက့ၢ်.

လိၢ်ကဝီၤတၢ်ကစီၵ် – တၢ်ဘိးဘၵ်ရၤလိၤဘၵ်ယးဒီးကွိကးတံာ်, ကွိထိၵ်စဲၤခံဒီးတၢ်ကစီၵ်လၢအဘၵ်ထွဲအဂၤတဖၵ် ဘၵ် တၢ်ဟ့ၵ်လီၤအိၤဆူလိၢ်ကဝီၤကမျၢ်တၢ်ကစီၵ်တၢ်လိၢ်တဘျူးတိၤ ခီဖျိ ကွိကးတံာ်ဟ့ာ်ဘျးစဲနူၵ်လီၤ. နယုတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဖဲ **www.timesunion.com** ဒိးလၢကွဲၤလ့လိၤဒိး TV သနူတဖၵ်အဖိခိၵ်လၢလာ်သ့ –

- CBS6 Albany (Ch. 6)
- Spectrum News (Ch. 9)
- WTEN (Ch. 10)
- WNYT (Ch. 13)
- WROW-AM 590
- WGY-AM 810
- WTRY-AM 980
- WFLY-FM 92.3
- WYJB-FM 95.5
- WAJZ-FM 96.3
- WTRY-FM 98.3
- WRVE-FM 99.5
- WZMR-FM 100.9
- WKKF-FM 102.3
- WPYX-FM 106.5

နဖိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့

တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢတၢ်ဆါ

ဒ်နူယီးကိၢ်စဲခ့တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ဝဲၤကျိၤဃ့ထိဉ်ဝဲအသိး, နကလိဉ်တိဉ်ဖျါထိဉ်တၢ်အုဉ်သးလၢနဖိကဘဉ်မၤဝံၤမၤလၢပှဲၤတၢ်မၤကွၢ်နိၢ်ခ်ကွၢ်ဂိၢ်ဒီးတၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢလၢအချုးနံၤချုးသိတဖဉ်နူဉ်လီၤ. တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒၢတၢ်မၢနိဉ်မၤဃါတဖဉ်တၢ်ကကွၢ်ကဒါကှၤအိၤလၢကမၤလီၤတံၤ်ဝဲတၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲကိၢ်စဲဉ်သဲစးတၢ်သိဉ်တၢ်သိတဖဉ်နူဉ်လီၤ.

တၢ်ဆိးကှထိဉ်ကို

နဖိမ့်ဆိးကှထိဉ်ဖဲကိုအခါ, ပကဆဲးကျၢနၤဒီးလိဉ်ဘဉ်လၢနကဟဲကှၤအိဉ်ကှၤအိၤဖဲကိုနူဉ်လီၤ.

တၢ်ဒီသဒၢတၢ်ဆါဘဉ်ကူဘဉ်က်

လၢနကမၤစုၤလီၤတၢ်လီၤဘဉ်ယိဉ်လၢပှၤဖိသဉ်ကရၤလီၤတၢ်ဆူးတၢ်ဆါကဒဲကဒဲအဂိၢ်, နဖိအကို့သရၣ်က –

- ကသိဉ်လိကျဲလၢအကြၢးဝဲဘဉ်ဝဲလၢတၢ်ကသ့စုခီဖျိတၢ်စုးကါဆးပ့ဉ်ဒီးထံ,
- သိဉ်လိပှၤဖိသဉ်လၢကကျၢ်ဘၢအဝဲသ့ဉ်အတၢ်ကူး မ့တမ့်၊ တၢ်ကဆဲခီဖျိစုးကါစုနၢဉ်ခံ, စုဒုဉ်တီၤ မ့တမ့်၊ စုဒ့ကိာ်လၢကကျၢ်ဘၢဒီးစုအလိၢ်ဖဲထံးရှုစးခိတအိဉ်ဘဉ်အခါ, ဒီး
- သိဉ်လိပှၤဖိသဉ်လၢကကွံာ်လိၤထံးရှုစးခိဘဉ်ဘျိးဘဉ်ဒါနူဉ်လီၤ.

တၢ်ဆိးကှဖဲဟံဉ်

ဝံသးစူၤဟ်နဖိဖဲဟံဉ်ဖဲအဝဲ –

- တၢ်ခုဉ်ဘဉ်အိၤဒီးတၢ်ကိၢ်ထိဉ် ၁၀၀.၀ မ့တမ့်၊ ဆူအဖိခိဉ်, ဒီး/မ့တမ့်၊
- တၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအဘဉ်ကူဘဉ်က်တၢ်သ့ မ့တမ့်၊ လၢအရၤလိၤအသးသ့ ဒ်အမ့်၊ မဲာ်ချံဂိၤ, ကိာ်ယူ၊ ဘိညိး မ့တမ့်၊ ခိဉ်သူဉ်ထိဉ်တဖဉ်နူဉ်လီၤ. ဝံသးစူၤဆဲးကျၢကွံကသံဉ်သရဉ်မ့ဉ်ဖိဖဲနဖိမ့်အိဉ်ဒီးတၢ်ဆါလၢအဘဉ်ကူဘဉ်က် မ့တမ့်၊ လၢအရၤလိၤအသးသ့တဖဉ်နူဉ်တက့်၊

ကသံဉ်ကသီဖဲကို

ဟံဉ်ဖိယိဖိလၢအဖိတဖဉ်လိဉ်အိကသံဉ်ဖဲကို့နူဉ် ကလိဉ်ဟ့ဉ်လိၤကွံကသံဉ်သရဉ်မ့ဉ်ဖိဒီး –

- ကသံဉ်သရဉ်အတၢ်နဲဉ်လိၤလၢအဟ်ဖျါထိဉ်ကသံဉ်ကသီ, အိကသံဉ်အဘျိဒီးတၢ်အိကသံဉ်ကသီအဆၢကတိၢ်,
- မိၢ်ပၢ်တၢ်အၢဉ်လိၤဟ့ဉ်ခွဲးလၢတၢ်ပၢဆ့ၢကသံဉ်ကသီတဖဉ်အဂိၢ်, ဒီး
- ကသံဉ်ကသီနိၢ်ကိၢ်. တၢ်အံၤဘဉ်ထွဲဒီးကသံဉ်ကသီတမံၤလ်လ်လၢတၢ်ကဘဉ်ပၢဆ့ၢကွၢ်ထွဲအိၤဖဲကို့, ပဉ်ယ့ာ်ဒီးကသံဉ်ကသီလၢတၢ်ပ့ၤအိၤလၢတလိဉ်ကသံဉ်သရဉ်အတၢ်နဲဉ်လိၤန္ဉ်လီၤ. ဝံသးစူၤတဲသ့ဉ်နိဉ်ထိဉ်ပုၤလၢကသံဉ်ကသီန္ဉ်တၢ်ကဘဉ်ဟဲဟံးန့်ကွံာ်အိၤကို့ထိဉ်အနံဉ်ကတၢ်၊လၢကသံဉ်သရဉ်မ့ဉ်ဖိအအိဉ်နူဉ်လီၤ.

တၢ်ဟးဆံဉ်သပၢၤတၢ်မၤလိ

ပမ့်လ်ကွၢ်စိလၢကတိၤဆိကိုဖိလၢအဟဲထိဉ်ကိုခဲလၢာ်ကမၤလိတၢ်ဟးဆံဉ်ဟးအုဉ်လၢတၢ်ဟးသပၢၤအပူၤဖဲအဝဲသ့ဉ်နှာ်လီၤကို့အခါနူဉ်လီၤ. ပသ့ဉ်ညါလၢတၢ်အံၤတလိဉ်လၢပှၤဖိသဉ်တနီၤလၢအိဉ်ဒီးကသံဉ်ကသီတၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်ကိတၢ်ခဲတဖဉ်အဂိၢ်ဘဉ်. နဖိမ့်တထိဉ်တၢ်ဟးဆံဉ်သပၢၤတၢ်မၤလိမ့်လၢကသံဉ်ကသီတၢ်ကူစါယါဘျါတၢ်ကိတၢ်ခဲတဖဉ်အယိနူဉ်, နၤ, ကွံကသံဉ်သရဉ်မ့ဉ်ဖိဒီးနဖိကွံသရဉ်ကမၤဝဲ "တၢ်ဟးဆံဉ်သပၢၤတၢ်တိာ်ကျဲၤ" လၢကဘဉ်တၢ်မၤချုးနံၤချုးသိထိဉ်အိၤသၢလါတဘျိဒ်အလိဉ်အိဉ်အသိးနူဉ်လီၤ.

နဖိမ့မ့်ပှၤလၢကှ်ဂီၤတလၢတပဲၤ

Albany ဂ့်ကွဲလိၢ်ကဒိၤအံၤဟ့ဉ်လီၤသးမၤတၢ်လၢကမၤလီၤတၢ်ပှၤကွိဖိခဲလၢာ်ဒီးနှၤ်တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့အကၢ်ၢ် အစီလၢ အဘဉ်လိာ်လၢတၢ်မၤအတကွိဉ်လၢအဝဲသ့ဉ်အနိၢ်တဂၤတၢ်လိဉ်ဘဉ်တဖဉ်အပူၤန့ဉ်လီၤ. တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လီၤဆိဝဲၤကျိုၤဟ့ဉ်လီၤတၢ်သိဉ်လိနဉ်လိလၢတၢ်ဒုးအိဉ်ထိဉ်အိၤလိၤလိၤဆိဆိ. တၢ်မၤစၢၤတဖဉ်ဒီးတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖဉ်လၢကမၤတုၤထိဉ်ထိဉ်ဘးစၢၤပှၤကွိဖိလၢအိဉ်ဒီးက့ၢ်ဂီၤတလၢတပဲၤအတၢ်လိဉ်ဘဉ်လီၤဆိတဖဉ်နှဉ်လီၤ.

နဖိမ့ၢ်ဒီးနှၤ်ဖိသဉ်ကတိၢ်တၢ်ကျဲၤဘဉ်လိာ်တၢ်မၤစၢၤတဖဉ်ဒ်ဖိသဉ်ဆံး မ့တမ့ၢ် ဖိသဉ်ဟးလိသိတုၤလၢအသးအိဉ် ၃ နံဉ်ဒီးဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကလိဉ်ဘဉ်ဒံးဝဲတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လီၤဆီနှဉ်. နတၢ်မၤစၢၤပၢဆ့ၢတၢ်မူဒါခိဉ်ကမၤစၢၤနၤဒီးတၢ်ဆ့ၢခိတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤဒီးမၤတၢ်ဆ့ၢခိဆူကတိၤဆိကွိတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လီၤဆိကမံးတံာ် (Committee on Preschool Special Education -CPSE) နှဉ်လီၤ.

နကတိၤဆိကွိဖိအသးမ့ၢ်အိဉ် (၃–၅ နံဉ်) ဒီးတဒီးနှၤ်ဘဉ်ဒံးဖိသဉ်ကတိၢ်တၢ်ကျဲၤဘဉ်လိာ်တၢ်မၤစၢၤတဖဉ်ဘဉ်ဆဉ်အိဉ်ဒီးတၢ်ဒိဉ်ထိဉ်ခဲၤခံ မ့တမ့ၢ် အိဉ်လီၤတဲာ်တ့ၢ်လၢလိၢ်ခံတနှိၤ – အိဉ်ဒီးတၢ်ကိတၢ်ခဲလၢကတိၤတၢ်. ကဟူးထိဉ်ဂဲၤလီၤဝးဝး. ဆိကမိဉ်တၢ်. မၤလိမၤဒီးတၢ် မ့တမ့ၢ် ဘဉ်ကွၢ်ဆၢဉ်မဲာ်တၢ်တၤတၢ်တဖဉ်လၢနိၢ်ခိကွ့ၢ်ဂိၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ်သူဉ်ဟ်သးတကပၤန္ဉ – နၤ.
မ့တမ့ၢ် ပှၤစဲဉ်နိၤလၢအသ့ဉ်ညါနဖိ. ကဆၢတဲာ်လၢမ့ၢ်တၢ်လိဉ်ဘဉ်ခါဆူညါတၢ်သမံထံစါနှဉ်လီၤ.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဝဲန့ဉ်အပူၤ. နကဘဉ်ဆဲးကျၢကတိၤဆိတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လီၤဆိကမံးတံာ်ပှၤပၢၤလိၢ်ဆ့ဉ်နိၤဒီးအဝဲမၤစၢၤနၤကသ့လၢနကမၤလၢပဲၤတၢ်ဆ့ၢခိတၢ်မၤအကျိၤအကျဲတဖဉ်အပူၤန့ဉ်လီၤ. အဝဲအတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤဒ်လၢလာ်အသိးန့ဉ်လီၤ.

Jane Figueroa, ကတိၤဆိတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့လီၤဆိကမံးတံာ်ပှၤပၢၤလိၢ်ဆ့ဉ်နိၤ (Committee on Preschool Special Education Chairwoman)
Harriett Gibbons ပှၤကွိဖိတၢ်မၤစၢၤစဲထၢဉ် (Harriett Gibbons Student Services Center)
75 Watervliet Avenue
Albany, NY 12206
Phone: 475-6145
Fax: 475-6146

တ၊်ဃုထံဉ်သ့ဉ်ညါလ၊တ၊်မ၊ဗျီပူ၊

နဖိသဉ်အတီ၊ဒ၊းကလဲ၊ဃုထံဉ်သ့ဉ်ညါတ၊်လ၊လံာ်ရိဒ၊း, တ၊်မ၊ပံာ်မ့ဉ်အူသန့ မ့တမ့၊် တ၊်ကွ၊်ကီအ လီ၊်, မ့တမ့၊် ထိဉ်လီ၊်ကဝီ၊တ၊်ဒုး်နဉ်တ၊်ဒိတ၊်တဲာ်နှဉ်လီ၊. နဖိအကျိသရဉ်ကဘီးဘဉ်သ့ဉ်ညါန၊်တချုး်လ၊ တ၊်လဲ၊ဟး်ဃုထံဉ်သ့ဉ်ညါတ၊်ဒီး်တ၊်ကဆု၊နု၊တ၊်အ၊ဉ်လီ၊ဟ့ဉ်ခွဲး်အကှဃုာ်ဒီး်နဖိလ၊ပလိဉ်ဘဉ်မိ၊်ပ၊် မ့တမ့၊် ပှ၊ကွ၊်ထွဲတ၊်အတ၊်ဆဲး်လီ၊မံ၊်နှဉ်လီ၊.

လ၊တ၊်လဲ၊ဟး်ယုထံဉ်သ့ဉ်ညါတ၊်တနီ၊အဂိ၊်, နဖိအကျိသရဉ်ကသံကွ၊်မိ၊်ပ၊်လ၊အမုာ်သး်မ၊ကလိတ၊်တဖဉ် လ၊ကနှာ်လီ၊ပဉ်ယုာ်လ၊တီ၊ဒ၊းနှဉ်လီ၊.

တ၊်ဟ်ဖျါတ၊်လီ၊ဆီလိာ်သး်

Albany ဝ့ၢ်ကွိလိ၊်ကဝီ၊ဟ်လုာ်ဟ်ပှ၊တ၊်လီ၊ဆိလိာ်သး်ဒီး်ဟ့ဉ်လီ၊အသး်မ၊တ၊်လ၊ကခိဆ၊တ၊်လီ၊ဆိလိာ်သး် လ၊ပှ၊တဝ၊အပူ၊နှဉ်လီ၊.

တ၊်ဟ်ဖျါထိဉ်ပှ၊ဖိသဉ်တ၊်မ၊တရီတပါဒီး်တ၊်မ၊အ့နှမ၊ပယွဲ

ကိ၊်စဲဉ်သဲစး်တ၊်သိဉ်တ၊်သိလိဉ်ဘဉ်ဝဲ ဖိသဉ်ကတိ၊်တ၊်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့ပှ၊စဲဉ်နိ၊်တ၊်တဖဉ် ကဟ်ဖျါထိဉ်တ၊် သး၊ဒုဒိတ၊်တနှာ်နှ၊်တ၊်တမံ၊လ၊်လ၊်လ၊အဘဉ်ယး်ဒီး်တ၊်မ၊တရီတပါဖိသဉ် ဒီး်/မ့တမ့၊် တ၊်မ၊အ့နှမ၊ပယွဲဆူ ကိ၊်စဲဉ်ဒီဘ့ဉ်စဲထ၊ဉ်တ၊်ဆဲး်လီ၊မံ၊(Statewide Central Register) လ၊တ၊်မ၊တရီတပူဖိသဉ်ဒီး်တ၊်မ၊ အ့နှမ၊ပယွဲ (Child Abuse and Maltreatment) နှဉ်လီ၊. တ၊်မ့၊်ဟ်ဖျါထိဉ်တ၊်ကိတ၊်ခဲတဖဉ်ဆူပအိဉ် နှဉ်, ပကသမံသမိး်တ၊်အိဉ်သး်လီ၊တံ၊်လီ၊ဆဲး်တချုး်လ၊တ၊်ကမ၊တ၊်ဟ်ဖျါထိဉ်ဆူတ၊်ဆဲး်လီ၊မံ၊်နှဉ်လီ၊.

ပှ၊တဝ၊တ၊်မ၊စ၊၊တဖဉ်

• Albany ခီး်ထံဉ်ဝဲ၊ကျိ၊လ၊ပှ၊ဖိသဉ်, ပှ၊သး်စ၊်ဒီး်ဟံဉ်ဖိယိဖိတဖဉ်အဂိ၊် (County Department for Children, Youth and Families) – ၄၄၇-၇၃၂၄

• Albany ခီး်ထံဉ်တ၊်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ဝဲ၊ကျိ၊ (County Department of Health) – ၄၄၇-၄၅၈၀

• Albany ခီး်ထံဉ်ဟံဉ်ဖိယိဖိလ၊အပဲ့၊်ဒီး်တ၊်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ (Healthy Families Albany County) – ၄၄၇-၇၀၅၄

• Albany ခီး်ထံဉ်တ၊်ဆဲး်နှ၊်ကသံဉ်ဒိသဒ၊တ၊်တိာ်ကျဲ၊လ၊ဖိသဉ်ဆံးဖိဒီး်ပှ၊ဖိသဉ်တဖဉ်အဂိ၊် (County Immunization Program for Infants and Children) – ၄၄၇-၄၅၈၉

ဖိသင်္ကတိၵ်ဝဲၼး: (Office of Early Childhood)

Albany ဝ့ၵ်ကွိလိၵ်ကဝီၼတ်တိၵ်ကျၢခဲလၢ်ဵ လၢအမၤစၢၤပှၤဖိသင်္ကတဖဝ်စးထိဉ်လၢအိဉ်ဖျဉ်ထိဉ်တုၤကတိၤဆိကွဲ ဖိတဖဝ် ဘဉ်တ်ပၢဆုၢ်ကွ်ထွဲအီၤလၢလိၵ်ကဝီၼဖိသင်္ကတိၵ်ဝဲၼး:. လၢအအိဉ်သူဉ်လိၼအသးဖဲ Albany ကွိပှၤကူပှၤကညီန္ဒဆၢဉ်ဂ့ၢ်ဝိ (School of Humanities - ASH) နှဉ်လီၤ.

Melissa Hasty
ဖိသင်္ကတိၵ်ပှၤနဉ်တၢ် (Early Childhood Director)
အံမ့(လ)နိဉ်ဂ်ၢ် – mhasty@albany.k12.ny.us

Brigid Dodson
ဖိသင်္ကတိၵ်ပှၤနဉ်တၢ် (Early Childhood Director)
အံမ့(လ)နိဉ်ဂ်ၢ် – bdodson@albany.k12.ny.us

Rita Dolan
ပှၤမၤစၢၤပၢဆုၢ်တၢ်မူဒါခိဉ် (Assistant Coordinator)
အံမ့(လ)နိဉ်ဂ်ၢ် – rdolan@albany.k12.ny.us

Lisa Momberger
ပှၤမၤစၢၤပၢဆုၢ်တၢ်မူဒါခိဉ် (Assistant Coordinator)
အံမ့(လ)နိဉ်ဂ်ၢ် – lmomberger@albany.k12.ny.us

Albany ကွိလိၵ်ကဝီၼဖိသင်္ကတိၵ်ဝဲၼး: (City School District of Albany Office of Early Childhood)
Albany ကွိပှၤကူပှၤကညီန္ဒဆၢဉ်ဂ့ၢ်ဝိ (School of Humanities)
108 Whitehall Road
Albany, New York 12209
လိတဲစိ – ၄၇၅-၆၅၉၁
ဖဲး(စ) – ၄၇၅-၆၅၇၇

ကတီးဆိုကို
စးထိၵ်တၢ်လဲး,
သူၵ်ထိၵ်ဂံၢ်ခၢၵ်သနၢၵ်

we choose
Albany Public Schools